

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
GÖÇ İDARESİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2014

**TÜRKİYE
GÖÇ RAPORU**

T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
GÖÇ İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YAYINLARI
Yayın No: 34
Mart, 2016

*GÖÇ POLİTİKA VE PROJELERİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI
TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.*

İletişim
İçişleri Bakanlığı
Göç İdaresi Genel Müdürlüğü
Lalegül Çamlıca Mahallesi 122. Sokak No:4 - 06370
Yenimahalle /ANKARA
Tel: 0312 422 05 00 Fax: 0312 422 09 00
E-posta: gocidaresi@goc.gov.tr • Web: www.goc.gov.tr

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
GÖÇ İDARESİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2014
TÜRKİYE
GÖÇ RAPORU

“*Türk milletinin istidadı ve kesin kararı, medeniyet yolunda durmadan, yılmadan ilerlemektir.*”

Mustafa Kemal ATATÜRK

SUNUŞ

Dünya üzerinde gelirin eşitsiz dağılımı, siyasi istikrarsızlıklar, etnik ve dini çatışmalar başta olmak üzere, pek çok nedenle milyonlarca insan hayatlarını kurtarmak veya daha iyi bir yaşam beklentisiyle ülkelerinden göç etmektedir.

Son zamanlarda yaşadığımız acı tecrübeler de gösterdi ki, yaşadığımız çağın, insan hayatına dokunabilen en önemli gerçeği göç olgusudur. Ülkemiz ise bu gerçeğin, hem nesnesi hem de öznesi olarak, tam merkezinde yer almaktadır. Bu gelişmeler, Türkiye'yi transit ülke konumundan hedef ülke konumuna getirmiştir.

Yoğun insan hareketliliğinin yaşandığı bu coğrafyada, çağın gereklerine cevap veren, sınırlarına gelen insanları korumayı amaç edinen, dinamik bir göç sistemine ihtiyaç hasıl olmuştur.

2013 yılında çıkarılan Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile göçmen odaklı, güçlü bir göç sistemi hedeflenmiştir. 11 Nisan 2013 tarihinde kurulan ve 18 Mayıs 2015 tarihinde 81 ilde devraldığımız taşra teşkilatımızla, daha da güçlenen bu göç sisteminde yıllık göç raporlarını yayınlamak ve göçü dinamikleriyle sizlere anlatmak en önemli görevlerimiz arasındadır.

Türkiye Cumhuriyeti tarihinde uluslararası göçe ilişkin ilk ulusal resmi göç raporu olan "2013 Türkiye Göç Raporunun" ardından, ikinci ulusal göç raporumuz "2014 Türkiye Göç Raporu" sizlere sunulmaktadır.

Bu raporun hazırlanmasında değerli katkılarını esirgemeyen tüm ilgili kurum ve kuruluşlara çalışmalarından dolayı teşekkürlerimizi sunar, 2014 Yılı Türkiye Göç Raporu'nun faydalı olmasını temenni ederiz.

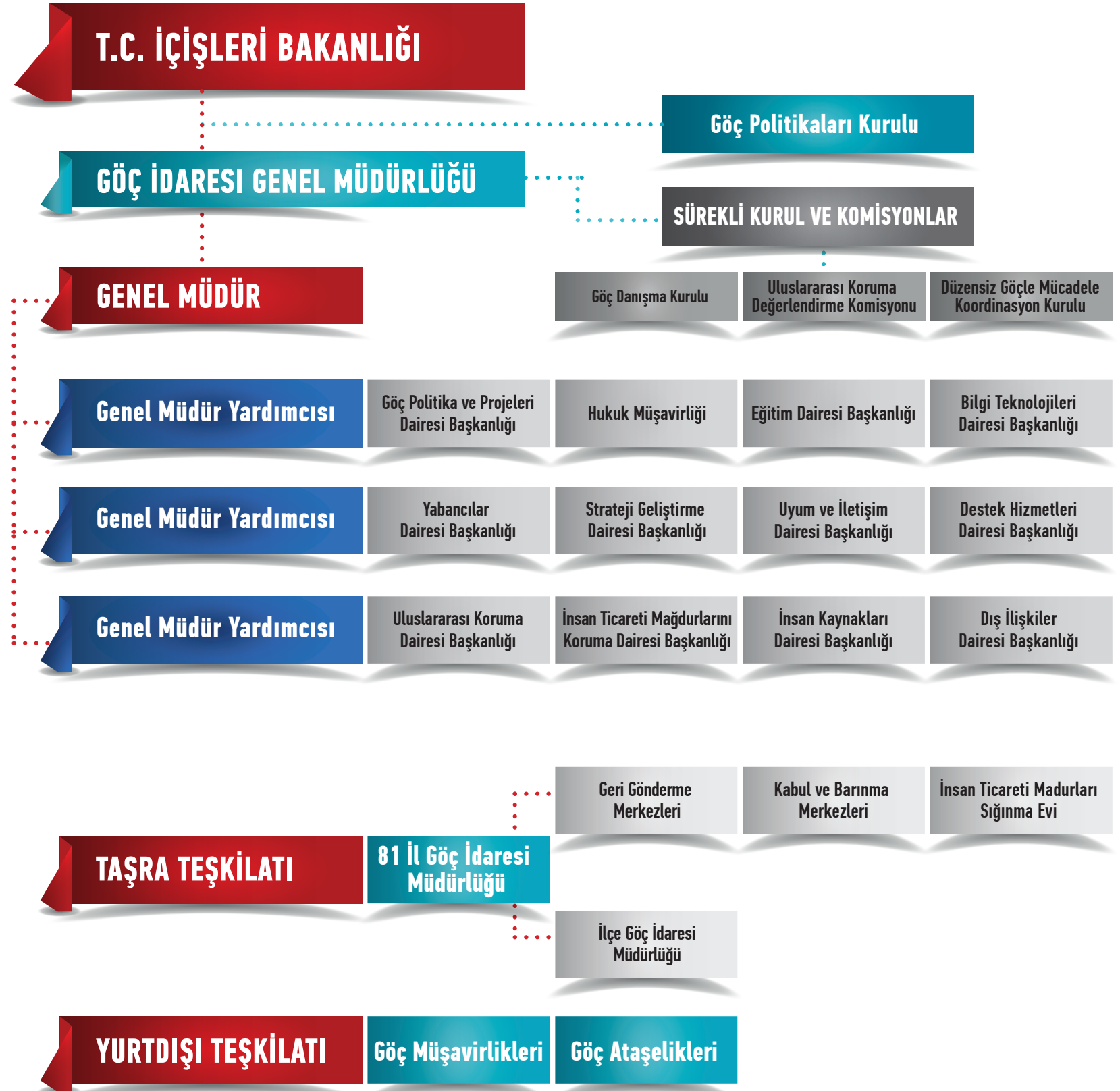
Saygılarımla.

Atilla TOROS
Göç İdaresi Genel Müdürü

KURULUŞ

“ Göç alanına ilişkin politika ve stratejileri uygulamak, bu konularla ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak, yabancıların Türkiye’ye giriş ve Türkiye’de kalışları, Türkiye’den çıkışları ve sınır dışı edilmeleri, uluslararası koruma, geçici koruma ve insan ticareti mağdurlarının korunmasıyla ilgili iş ve işlemleri yürütmek üzere İçişleri Bakanlığına bağlı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmuştur. ”

MİSYON VE VİZYON

Misyon

Düzenli ve düzensiz göçmenler ile uluslararası koruma başvurusunda bulunanlarla, insan ticareti mağdurlarının korunmasına ve yabancıların ülkemizde uyum süreci ile ilişkin tüm iş ve işlemleri, insan hakları temelinde yaklaşımları esas alarak ve idarenin etkinliğini sağlamak hedefiyle yerine getirmek, göçün etkilerinin olumlu yönde artırılması amacıyla politikalar geliştirmek ve uygulamak.

Vizyon

Ülkemizde etkin bir göç yönetim sistemi kurmak ve uygulamak, uluslararası alanda göç politikalarının oluşturulmasına ve uygulanmasına katkıda bulunmak.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	9	3. Düzensiz Göç.....	57
İÇİNDEKİLER.....	17	3.1. Düzensiz Göçmenler.....	58
TABLOLARDIZİNİ.....	18	3.2. Geri Kabul Anlaşması.....	60
GRAFİKLER DİZİNİ.....	19	4. Sınır Dışı Etme.....	62
KISALTMALAR.....	23	4.1. Geri Gönderme Merkezleri.....	62
TANIMLAR.....	24	II. BÖLÜM: ULUSLARARASI KORUMA	
GİRİŞ.....	27	1. Uluslararası Koruma Başvuruları.....	69
I.BÖLÜM: YABANCILAR		III.BÖLÜM: İNSAN TİCARETİ MAĞDURLARINI KORUMA	
1. Türkiye'ye Giriş ve Türkiye'den Çıkış.....	34	1. İnsan Ticareti Mağduru Olarak Tespit Edilenler.....	84
1.1. Türkiye'ye Giriş.....	35	2. İnsan Taciri Olarak Tespit Edilenler.....	87
1.1.1. Ülkelere Göre Sınır Kapılarından Yapılan Girişler.....	36	KAYNAKÇA.....	89
1.1.2. Türkiye'ye Girişine İzin Verilmeyecek Yabancılar.....	37		
1.2. Türkiye'den Çıkış.....	39		
1.2.1. Ülkelere Göre Sınır Kapılarından Yapılan Çıkışlar.....	41		
2. İkamet İzni.....	42		
2.1. Çalışma Sebepi İkamet İzni.....	47		
2.2. Eğitim-Öğrenim Sebepi İkamet İzni.....	51		
2.3. Muhtelif Sebepi İkamet İzni.....	55		

TABLolar DİZİNİ:

Tablo 1: 2014 Yılında Türkiye'ye Girişine İzin Verilmeyen Yabancıların Girişine İzin Verilmeme Sebepleri.....	38
Tablo 2: 2014 Yılında Verilen İkamet İzinleri (İlk 10 Ülke).....	44
Tablo 3: 2014 Yılında Verilen İkamet İzinleri (Çeşitlerine Göre).....	46
Tablo 4: 2014-2015 Eğitim Öğretim Yılı Ülkemizde Eğitim Gören Yabancı Öğrenci Sayısı (MEB).....	53
Tablo 5: 2014 Yılı ve Öncesinde Türkiye'nin Geri Kabul Anlaşması İmzaladığı Ülkeler.....	61
Tablo 6: Geri Gönderme Merkezleri.....	63
Tablo 7: AB ve EFTA Üye Ülkelerinde 2014 Yılında Sığınma Başvurusu Yapan Yabancılar.....	70
Tablo 8: AB ve EFTA Üye Ülkelerinde 2014 Yılında Sığınma Başvurusu Kabul Edilen Yabancılar.....	71
Tablo 9: AB ve EFTA Üye Ülkelerinde 2014 Yılında Sığınma Başvurusu Reddedilen Yabancılar.....	72
Tablo 10: Geçici Barınma Merkezlerindeki Geçici Koruma Altına Alınan Suriyeli Yabancılar.....	76
Tablo 11: Geçici Koruma Altına Alınan Suriyeli Yabancılara Sağlanan Eğitim Hizmetleri.....	78
Tablo 12: Geçici Koruma Altına Alınan Suriyeli Yabancılara Sağlanan Sağlık Hizmetleri.....	78
Tablo 13: Geçici Barınma Merkezlerinde Yapılan İzlem ve Aşılama Hizmetleri.....	79
Tablo 14: Geçici Barınma Merkezleri Dışında Sunulan Birinci Basamak Sağlık Hizmetleri.....	79
Tablo 15: 2005-2014 Yılları Arasında İnsan Ticareti Mağduru Olarak Tespit Edilenler (İlk 10 İl).....	85

GRAFİKLER DİZİNİ:

Grafik 1: Yıllara Göre Türkiye'ye Giriş Yapan Yabancılar.....	35
Grafik 2: 2014 Yılı Ülkelere Göre Sınır Kapılarından Yapılan Girişler (İlk 10 Ülke).....	36
Grafik 3: 2014 Yılında Türkiye'ye Girişine İzin Verilmeyen Yabancıların Girişine İzin Verilmeme Sebepleri.....	37
Grafik 4: Yıllara Göre Türkiye'den Çıkış Yapan Yabancılar.....	39
Grafik 5: 2014 Yılında Ülkelere Göre Sınır Kapılarından Yapılan Çıkışlar (İlk 10 Ülke).....	41
Grafik 6: Yıllara Göre Türkiye'de İkamet İzni Verilen Yabancılar.....	43
Grafik 7: 2014 Yılında Verilen İkamet İzinleri (Çeşitlerine Göre).....	45
Grafik 8: 2014 Yılında Verilen Çalışma Sebepli İkamet İzni (İlk 10 Ülke).....	47
Grafik 9: Yıllara Göre Türkiye'de Çalışma İzni Verilen Yabancılar.....	49
Grafik 10: 2014 Yılında Verilen Çalışma İzinleri (İlk 10 Ülke).....	50
Grafik 11: 2014 Yılında Verilen Eğitim – Öğrenim Sebepli İkamet İzni (İlk 10 Ülke).....	51
Grafik 12: 2014-2015 Eğitim Öğretim Yılı Ülkemizde Eğitim Gören Yabancı Öğrenci Sayısı (MEB).....	52
Grafik 13: 2014-2015 Eğitim Öğretim Yılı Ülkemizde Eğitim Gören Yabancı Öğrenci Sayısı (YÖK).....	54
Grafik 14: 2014 Yılında Verilen Muhtelif Sebepli İkamet İzni (İlk 10 Ülke).....	55
Grafik 15: Türkiye'de Yıllara Göre Yakalanan Düzensiz Göçmenler.....	58
Grafik 16: 2014 Yılında Türkiye'de Yakalanan Düzensiz Göçmenler (İlk 10 Ülke).....	59
Grafik 17: Yıllara Göre Toplam Uluslararası Koruma Başvuru Sayısı.....	69
Grafik 18: Geçici Koruma Altına Alınan Suriyeli Yabancılara Ait Biyometrik Kayıtlar.....	75
Grafik 19: 2005-2014 Yılları Arasında İnsan Ticareti Mağduru Olarak Tespit Edilenler.....	84
Grafik 20: 2005-2014 Yılları Arasında İnsan Taciri Olarak Tespit Edilenler.....	87

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
GÖÇ İDARESİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2014

TÜRKİYE
GÖÇ RAPORU

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

AFAD: Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

BM: Birleşmiş Milletler

BMMYK: Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği

ÇSGB: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

EGM: Emniyet Genel Müdürlüğü

IOM: Uluslararası Göç Örgütü

JGK: Jandarma Genel Komutanlığı

KKK: Kara Kuvvetleri Komutanlığı

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

SGK: Sahil Güvenlik Komutanlığı

YÖK: Yükseköğretim Kurulu

YUKK: Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu

TBMM: Türkiye Büyük Millet Meclisi

TCK: Türk Ceza Kanunu

TANIMLAR

Bu raporda;

Çalışma İzni: Bir Devletin yetkili bir mercii tarafından verilen, göçmen işçilerin ev sahibi ülkede çalışmasına geçerliliği süresince izin veren hukuki belgeyi,

Düzensiz Göç: Yabancıların yasadışı yollarla bir ülkeye girişini, ülkede kalışını, ülkeden çıkışını veya yasal yollarla girip yasal süresi içerisinde çıkmamasını,

Düzensiz Göçmen: Yasadışı yollarla Türkiye'ye giren, Türkiye'de kalan ve Türkiye'den çıkan veya yasal yollarla girip yasal süresi içerisinde çıkmayan kişiyi,

Geçici Barınma Merkezi: Geçici koruma kapsamındaki yabancıların toplu olarak barınma ve işlerinin sağlanması amacıyla kurulan merkezleri,

Geçici Koruma: Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılara sağlanan korumayı, (YUKK-Madde 91)

Geri Gönderme Merkezi: İdari gözetime alınan yabancıların tutulduğu merkezleri,

Göç: Yabancıların, yasal yollarla Türkiye'ye girişini, Türkiye'de kalışını ve Türkiye'den çıkışını ifade eden düzenli göç ile yabancıların yasadışı yollarla Türkiye'ye girişini, Türkiye'de kalışını ve Türkiye'den çıkışını ve Türkiye'de izinsiz çalışmasını ifade eden düzensiz göçü ve uluslararası korumayı,

Göçmen Kaçakçısı: Doğrudan doğruya veya dolaylı olarak maddî menfaat elde etmek maksadıyla, yasal olmayan yollardan; bir yabancıyı ülkeye sokan veya ülkede kalmasına imkân sağlayan kişiyi,

İdari Gözetim: Hakkında sınır dışı etme kararı alınan yabancıların Geri Gönderme Merkezinde tutulmasını,

İdari Gözetim Kararı: Hakkında sınır dışı etme kararı alınanlardan; kaçma ve kaybolma riski bulunan, Türkiye'ye giriş veya Türkiye'den çıkış kurallarını ihlal eden, sahte ya da asılsız belge kullanan, kabul edilebilir bir mazereti olmaksızın Türkiye'den çıkmaları için tanınan sürede çıkmayan, kamu düzeni, kamu güvenliği veya kamu sağlığı açısından tehdit oluşturanlar hakkında valilik tarafından alınan kararı,

İkamet izni: Yabancılara Türkiye'de kalmak üzere verilen izin belgesini,

İkincil Koruma: Mülteci veya şartlı mülteci olarak nitelendirilemeyen, ancak menşe ülkesine veya ikamet ülkesine geri gönderildiği takdirde; ölüm cezasına mahkûm olacak veya ölüm cezası infaz edilecek, işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye maruz kalacak, uluslararası veya ülke genelindeki silahlı çatışma durumlarında, ayırım gözetmeyen şiddet hareketleri nedeniyle şahsına yönelik ciddi tehditle karşılaşacak olması nedeniyle menşe ülkesinin veya ikamet ülkesinin korumasından yararlanamayan veya söz konusu tehdit nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancı ya da vatansız kişiye, statü belirleme işlemleri sonrasında verilen statüyü, (YUKK-Madde 63)

İnsan taciri: Zorla çalıştırmak veya hizmet ettirmek, esarete veya benzeri uygulamalara tâbi kılmak, vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla tehdit, baskı, cebir veya şiddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek suretiyle kişileri tedarik eden, kaçıran, bir yerden başka bir yere götüren, sevk eden veya barındıran kişiye,

İnsan ticareti: Zorla çalıştırmak veya hizmet ettirmek, esarete veya benzeri uygulamalara tâbi kılmak, vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla tehdit, baskı, cebir veya şiddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek suretiyle kişileri tedarik etmek, kaçırmak, bir yerden başka bir yere götürmek, sevk etmek veya barındırmayı,

İnsan ticareti mağduru: İnsan ticareti mağduru olan veya olabileceği yönünde kuvvetli şüphe duyulan kişiyi,

Mülteci: Avrupa ülkelerinde meydana gelen olaylar nedeniyle; ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişiye statü belirleme işlemleri sonrasında verilen statüyü, (YUKK-Madde 61)

Sınır Dışı Etme: Türkiye'de kalma hakkı bulunmayan yabancıların; menşe ülkesine, transit gideceği ülkeye, Türkiye'ye gelmek üzere transit geçtiği ülkeye ya da başka bir üçüncü ülkeye gönderilmek üzere, ülkeden çıkarılması işlemini,

Sınır Kapısı: Bakanlar Kurulu kararıyla Türkiye'ye giriş ve Türkiye'den çıkış için belirlenen sınır geçiş noktasını,

Şartlı Mülteci: Avrupa ülkeleri dışında meydana gelen olaylar sebebiyle; ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan, ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişiye statü belirleme işlemleri sonrasında verilen statüyü, (Üçüncü ülkeye yerleştirilinceye kadar, şartlı mültecinin Türkiye'de kalmasına izin verilir.) (YUKK-Madde 62)

Uluslararası Koruma: Mülteci, şartlı mülteci veya ikincil koruma statüsünü,

Vize: Türkiye'de en fazla doksan güne kadar kalma hakkı tanıyan ya da transit geçişini sağlayan iznini,

Vize muafiyeti: Vize alma gerekliliğini kaldırarak düzenlemeyi,

Yabancı: Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişiyi, ifade eder.

Türkiye, bulunduğu coğrafyası itibariyle göçmenlere kapılarını açan, ihtiyaç duyanları koruma altına alan ve dünya kamuoyu tarafından da saygı duyulan bin yıllık köklü bir göç geleneğine sahiptir.

GİRİŞ

Göç konusu sadece göç alan devletlerde değil, küreselleşmenin hissedildiği veya yoğun olarak yaşandığı tüm coğrafyalarda gündemin ilk sıralarında yer almakta, herkesi ve her yapıyı ilgilendirmektedir.

Dünya genelinde hemen hemen her ülke göçten etkilenmiştir. Özellikle 20 nci yüzyılın ikinci yarısı toplu nüfus hareketlerine şahitlik edilmiş, göçmen nüfusu son yarım yüzyılda hızlı bir artış göstermiştir. Nitekim Birleşmiş Milletler verilerine göre son 20 yıldaki hızıyla artmaya devam ederse, dünyadaki uluslararası göçmenlerin sayısının 2050'de 405 milyona ulaşması beklenmektedir.

Türkiye, coğrafi konumu itibariyle göçmenlere kapılarını açan, ihtiyaç duyanları koruma altına alan ve dünya kamuoyu tarafından da saygı duyulan bin yıllık köklü bir göç geleneğine sahiptir.

Bu anlamda; 1492 yılında on binlerce Yahudi'nin İspanya'dan gemilerle kurtararak Osmanlı İmparatorluğu topraklarına getirilmesi, 1709 yılında İsveç Kralı Şarl'ın beraberindeki yaklaşık 2 bin kişilik grupla birlikte Osmanlı İmparatorluğuna sığınması, Macar Özgürlük Savaşı'nı kaybeden Prens Lajos Kossuth ve beraberindeki 3 bin Macar'ın 1849'da Osmanlı İmparatorluğu'ndan gelmeleri, 1917 Bolşevik İhtilali'nin ardından Vrangeli'nin yaklaşık 135 bin kişiyle birlikte Osmanlı İmparatorluğu'ndan koruma talep etmesi, Cumhuriyet döneminde 1922-1945 yılları arasında Yunanistan, Balkanlar ve Almanya'dan yaklaşık 1 milyon 185 bin kişinin Türkiye'ye gelmesi, 1988-2000 yılları arasında Irak, Bulgaristan, Bosna ve Kosova'dan yaklaşık 900 bin kişinin gelmesi Türkiye'nin

mevcut göç tarihinin en somut örnekleri arasında yer almış, özetle Türkiye milyonlarca kişiye ev sahipliği yapmıştır.

Türkiye'de 1934 tarihli ve 2510 sayılı İskan Kanunu, göçmen, serbest göçmen, münferit göçmen ve toplu göçmen gibi çeşitli göçmen türlerini tanımlamış ise de soydaş odaklı düzenlemelerle sınırlı bir yapı öngörülmüş olup 2006 yılında yapılan değişikliklerle 5543 sayılı Kanun halini almıştır. İskân Kanunu kapsamı dışında kalan yabancılara ilişkin iş ve işlemler ise 1950 yılında çıkarılmış olan 5682 sayılı Pasaport Kanunu ve 5683 sayılı Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanun ile yürütülmüştür.

Ülkemizde, özellikle sınır dışı ve idari gözetim işlemleriyle uluslararası koruma alanlarında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından ülkemiz aleyhine verilen ihlal kararlarındaki artış ve Avrupa Birliği uyum sürecindeki AB ile müzakerelerde "Adalet, Özgürlük ve Güvenlik" başlıklı 24 üncü Fasılda önemli yer tutan göç ve uluslararası koruma konuları, Türkiye'nin kapsamlı bir kanun çalışması yapmasını zorunlu hale getirmiştir. Başbakanlık tarafından 25 Mart 2005 tarihinde onaylanarak yürürlüğe giren "İltica ve Göç Alanındaki Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Eylem Planı" çalışmaları çerçevesinde göç ve uluslararası koruma alanında gerekli hukuki ve kurumsal yapının oluşturulmasına yönelik çalışmaları yürütmek üzere Ekim 2008 tarihinde İçişleri Bakanlığına bağlı İltica ve Göç Mevzuatı ve İdari Kapasitesini Geliştirme ve Uygulama Bürosu kurulmuştur. Büro bünyesinde mevzuat çalışma grupları oluşturularak, ilgili bakanlıkların, kamu kurum ve kuruluşlarının, sivil toplum kuruluşlarının görüşleri alınarak, Birleşmiş Milletler Mülteciler

Yüksek Komiserliği ve Uluslararası Göç Örgütü'nün de teknik desteği sağlanarak kanun taslağı oluşturulmuştur.

5 Kasım 2011 tarihinde Başbakanlığa gönderilen Kanun Tasarısı taslağı, 4 Nisan 2013 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilmiş, 11 Nisan 2013 tarihli Resmî Gazete'de 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK) olarak yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanun ile insan hakları temelinde, özgürlük ve güvenlik arasındaki hassas dengenin korunduğu, uluslararası insan hakları normlarına ve AB müktesebatına uyumlu, göç alanında ihtiyaç duyduğumuz hukuki, idari ve fiziki alt yapıya uygun, etkin ve yönetilebilir bir göç sistemi kurulmuştur.

Kanunun amacı, 1 inci maddesinde "Yabancıların Türkiye'ye girişleri, Türkiye'de kalışları ve Türkiye'den çıkışları ile Türkiye'den koruma talep eden yabancılar sağlanacak korumanın kapsamı ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları ve İçişleri Bakanlığına bağlı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını düzenlemektir." olarak ifade edilmektedir.

Bu sorumluluk ile Kanun kapsamında yer alan başlıklar çerçevesinde, 2014 yılı yıllık göç raporu, Türkiye'de geçmiş yıllara ait uluslararası göçün nitelikleri incelenerek ve mevcut yapı değerlendirilerek hazırlanmış olup yabancılarla ilgili ülkeye giriş ve çıkışlar, ikamet izinleri, düzensiz göçmenler, uluslararası koruma başvuruları ve insan ticareti başlıkları altında istatistikler derlenmiştir. Raporun hazırlanmasında 11 Nisan 2013 tarihinde yayınlanan 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun yürürlüğe girmeden önce yabancılarla ilgili iş ve işlemleri yürütmekte olan Emniyet Genel Müdürlüğü kaynaklarındaki verilerden yararlanılmıştır. Kanun kapsamında, Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmekte olan ilgili iş ve işlemler 11 Nisan 2014 tarihinde Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından devralınmıştır.

1. BÖLÜM

YABANCILAR

Yabancılar, Türkiye'de kısa dönem ikamet izni, aile ikamet izni, öğrenci ikamet izni, uzun dönem ikamet izni, insani ikamet izni ve insan ticareti mağduru ikamet izni olarak kalabilmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişi olarak ifade edilen, 6458 sayılı YUKK'da da bu ifade ile tanımlanan yabancılar, sınır kapılarından geçerli pasaport veya pasaport yerine geçen belgelerle Türkiye'ye giriş ve Türkiye'den çıkış yapabilmektedir.

11 Nisan 2014 tarihinden itibaren, yabancıların vize ile ilgili işlemleri 11.04.2013 tarihli ve 6458 sayılı Kanun çerçevesinde yürütülmeye başlanmıştır. Türkiye'de doksan güne kadar kalacak yabancılar için düzenlenen vize başvurusu, yabancıların vatandaşı olduğu veya yasal olarak bulunduğu ülkedeki konsolosluklara yapılmaktadır. Ancak yabancıların vize almış olması yabancı için Türkiye'ye girişte mutlak hak sağlamamaktadır.

Türkiye'de, vizenin veya vize muafiyetinin tanıdığı süreden ya da doksan günden fazla kalacak yabancıların ikamet izni almaları zorunludur. Yabancılar, Türkiye'de kısa dönem ikamet izni, aile ikamet izni, öğrenci ikamet izni, uzun dönem ikamet izni, insani ikamet izni ve insan ticareti mağduru ikamet izni olarak kalabilmektedir. İkamet izinleri, kalış amacına uygun ve her yabancı için ayrı düzenlenmektedir. İkamet izni için başvuracak yabancılar, talep ettikleri ikamet izni süresinden altmış gün daha uzun süreli pasaport ya da pasaport yerine geçen belgeye sahip olmaları şartı aranmaktadır. İkamet izni başvurusu, yabancıların vatandaşı olduğu veya yasal olarak bulunduğu ülkedeki konsolosluklara yapılmaktadır. İstisnai hallerde ülke içinde valiliklere de yapılabilmektedir. Geçerli ikamet izni ile sınır kapılarından vize almadan giriş yapılabilmektedir. Yabancılar, vatandaşı olduğu veya yasal olarak bulunduğu ülkedeki konsolosluklardan çalışma izni olarak da Türkiye'de kalabilmektedir. YUKK ile çalışma izni veya çalışma izni muafiyet belgesi ikamet izni sayıldığından, yabancıların ayrıca ikamet izni almalarına gerek bulunmamaktadır.

Yasal düzenlemelere aykırı olarak Türkiye'ye giren, sınır ihlalleri yapan, ikamet veya çalışma izni olmaksızın ya da geçerli ikamet izinlerinin süresi bittiği halde süresi uzatılmaksızın Türkiye'de ikamet eden veya çalışan yabancılar düzensiz göçmen olarak değerlendirilmektedir.

Türkiye'de kalmak için gerekli şartları artık taşımayan veya süresinde Türkiye'den çıkış yapmayan yabancılar sınır dışı edilmektedir. Sınır dışı edilme işlemleri kanun düzeyinde düzenlenmektedir. Bu durumdaki yabancıların, Türkiye'den çıkış yapmak için kendiliğinden sınır kapılarımıza gelmeleri durumunda haklarında sınır dışı etme kararı ve giriş yasağı alınmayabilmektedir.

1. Türkiye'ye Giriş ve Türkiye'den Çıkış

Yabancılar; sınır kapılarından, geçerli pasaport veya pasaport yerine geçen bir belgeyle, belge kontrolünden geçtikten sonra Türkiye'ye giriş veya Türkiye'den çıkış yapmaktadır.

Türkiye'ye vizeye tabi tutulan ülkelerden gelecek yabancıların, ülkemize gelmeden önce amacına uygun olarak vize alması gerekmektedir. Vize almadan sınır kapılarına gelen yabancılara, süresi içinde Türkiye'den ayrılacaklarını belgelemeleri hâlinde, sınır kapılarında istisnai olarak vize verilebilmektedir.

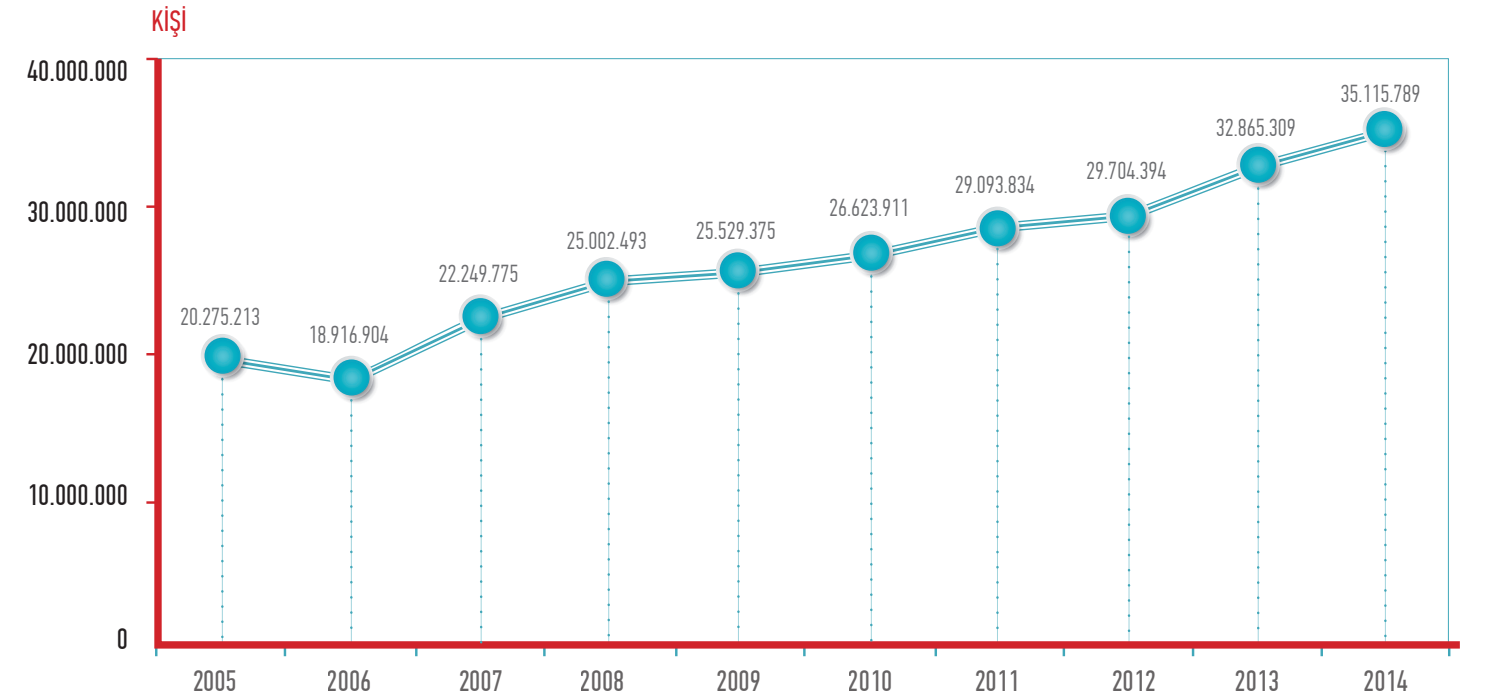
11 Nisan 2014 tarihinden itibaren, yabancıların vize ile ilgili işlemleri 11.04.2013 tarihli ve 6458 sayılı YUKK çerçevesinde yürütülmektedir. Söz konusu Kanunun 12 nci maddesinde düzenlenen vize muafiyetleri hükümleri saklı kalmak kaydıyla Türkiye'de doksan güne kadar kalacak yabancılar, vatandaşı oldukları veya yasal olarak buldukları ülkedeki konsolosluklardan geliş amaçlarını da belirten vize alarak gelmektedir. Vizenin veya vize muafiyetinin Türkiye'de sağladığı kalış süresi, her yüz seksen günde doksan günü geçmemektedir. Yabancıların vize almış olması, 6458 sayılı Kanunun Türkiye'ye girişine izin verilmeyecek yabancılara ilişkin 7 nci maddesi hükümlerinin uygulanmasını engellemeyeceğinden, vizeler Türkiye'ye girişte mutlak hak sağlamamaktadır.

1.1. Türkiye'ye giriş:

Türkiye'ye kara, hava, deniz ve demiryolu ile giriş yapan yabancıların geçmiş yıllara ait sayılarında genel bir artış mevcuttur. (Grafik 1) 2013 yılında ülkemize giriş yapan yabancıların sayısı 32.865.309 iken, 2014 yılında %6'lık bir artış ile 35.115.789'a yükselmiştir.

Grafik 1: Yıllara Göre Türkiye'ye Giriş Yapan Yabancılar

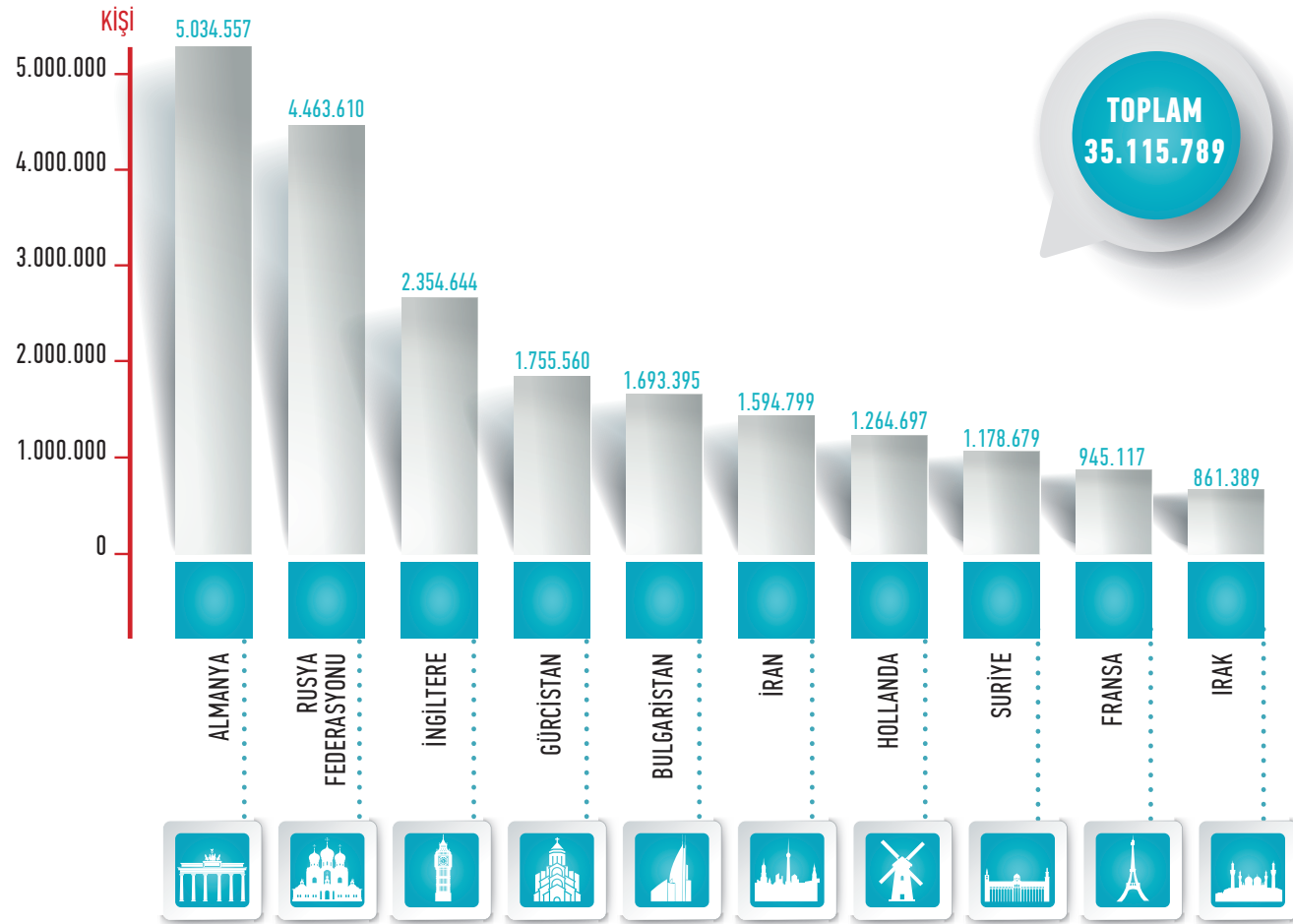

1.1.1. Ülkelere Göre Sınır Kapılarından Yapılan Girişler

2014 yılında sınır kapılarından yapılan girişlerde birinci sırayı Almanya vatandaşları almış, bunu Rusya Federasyonu ve İngiltere vatandaşları takip etmiştir. (Grafik 2)

Grafik 2: 2014 Yılı Ülkelere Göre Sınır Kapılarından Yapılan Girişler (İlk 10 Ülke)

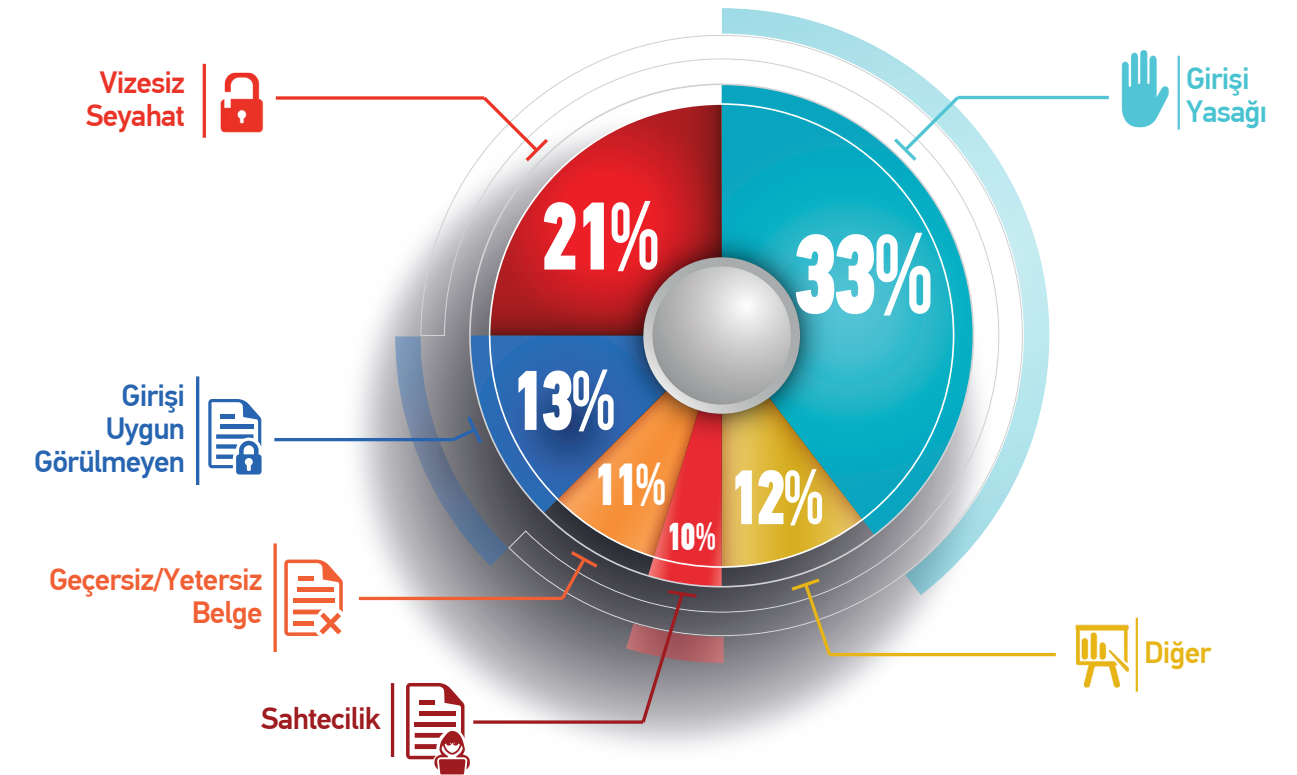

1.1.2. Türkiye'ye Girişine İzin Verilmeyecek Yabancılar

YUKK'un 7 inci maddesi kapsamında olanlar Türkiye'ye girişlerine izin verilmeyecek yabancılar olarak değerlendirilmektedir. Bu maddeyle ilgili olarak yapılan işlemler, girişine izin verilmeyip geri çevrilen yabancılara tebliğ edilir. Tebligatta, yabancıların karara karşı itiraz haklarını etkin şekilde nasıl kullanabilecekleri ve bu süreçteki diğer yasal hak ve yükümlülükleri de yer alır.

2014 yılında 18.256 kişinin Türkiye'ye girişine izin verilmemiştir. Girişine izin verilmeyen yabancıların %33'ünü oluşturan 5.941 kişinin giriş yasağı sebebi ile girişine izin verilmezken, %21'ini oluşturan 3.894 kişinin vizesiz seyahat etme sebebi ile, %13'ünü oluşturan 2.383 kişinin ise girişi uygun görülmemesi sebebi ile girişine izin verilmemiştir. (Grafik 3) (Tablo 1)

Grafik 3: 2014 Yılında Türkiye'ye Girişine İzin Verilmeyen Yabancıların Girişine İzin Verilmeme Sebepleri

Tablo 1: 2014 Yılında Türkiye'ye Girişine İzin Verilmeyen Yabancıların Girişine İzin Verilmeme Sebepleri

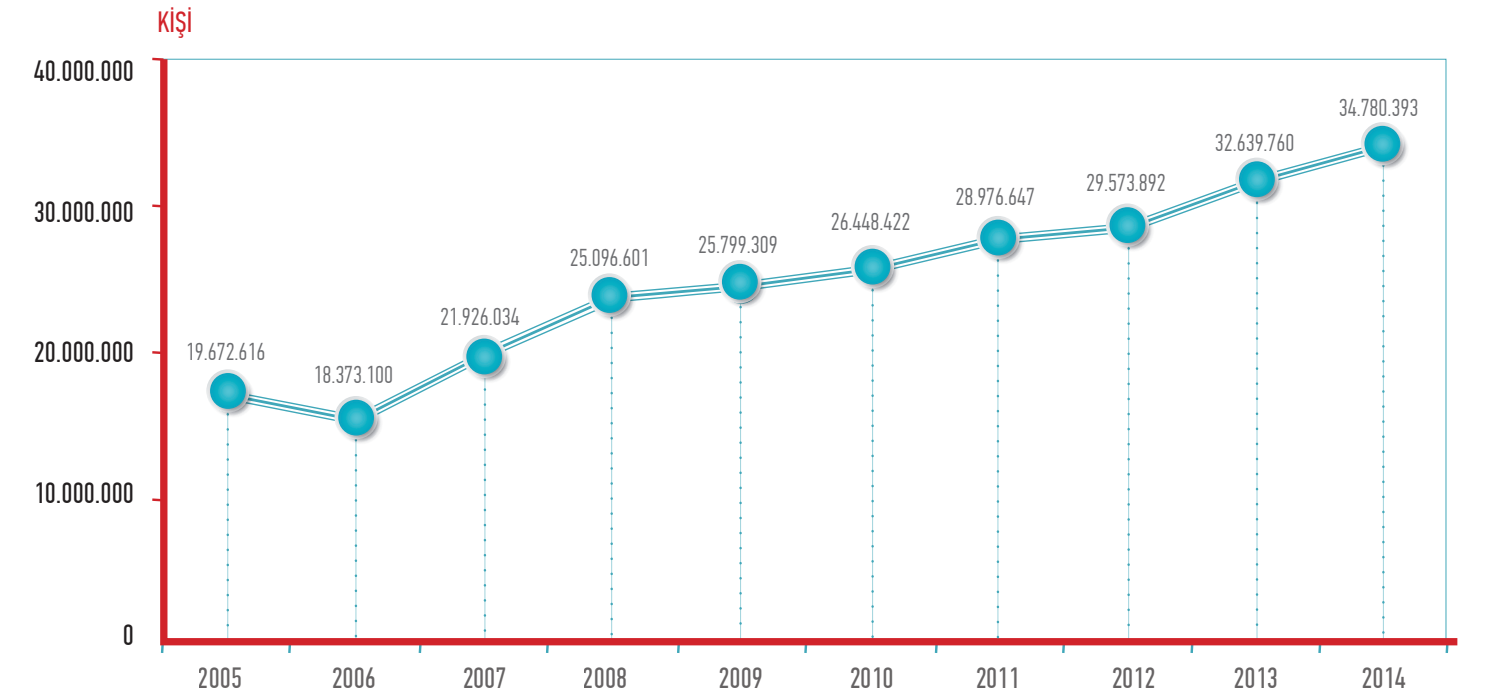
Geri Çevrilme Sebebi	Toplam
Giriş Yasağı	5.941
Vizesiz Seyahat	3.894
Girişi Uygun Görülmeyen	2.383
Geçersiz/Yetersiz Belge	2.061
Sahtecilik	1.759
Diğer	2.218
TOPLAM	18.256

1.2. Türkiye'den Çıkış

Türkiye'den kara, hava, deniz ve demiryolu ile çıkış yapan yabancıların geçmiş yıllara ait sayılarında genel bir artış bulunmaktadır. (Grafik 4) 2013 yılında ülkemizden çıkış yapan ya-

bancılara sayısı 32.639.760 iken 2014 yılında %6'luk bir artış ile 34.780.393'e yükselmiştir.

Grafik 4: Yıllara Göre Türkiye'den Çıkış Yapan Yabancılar

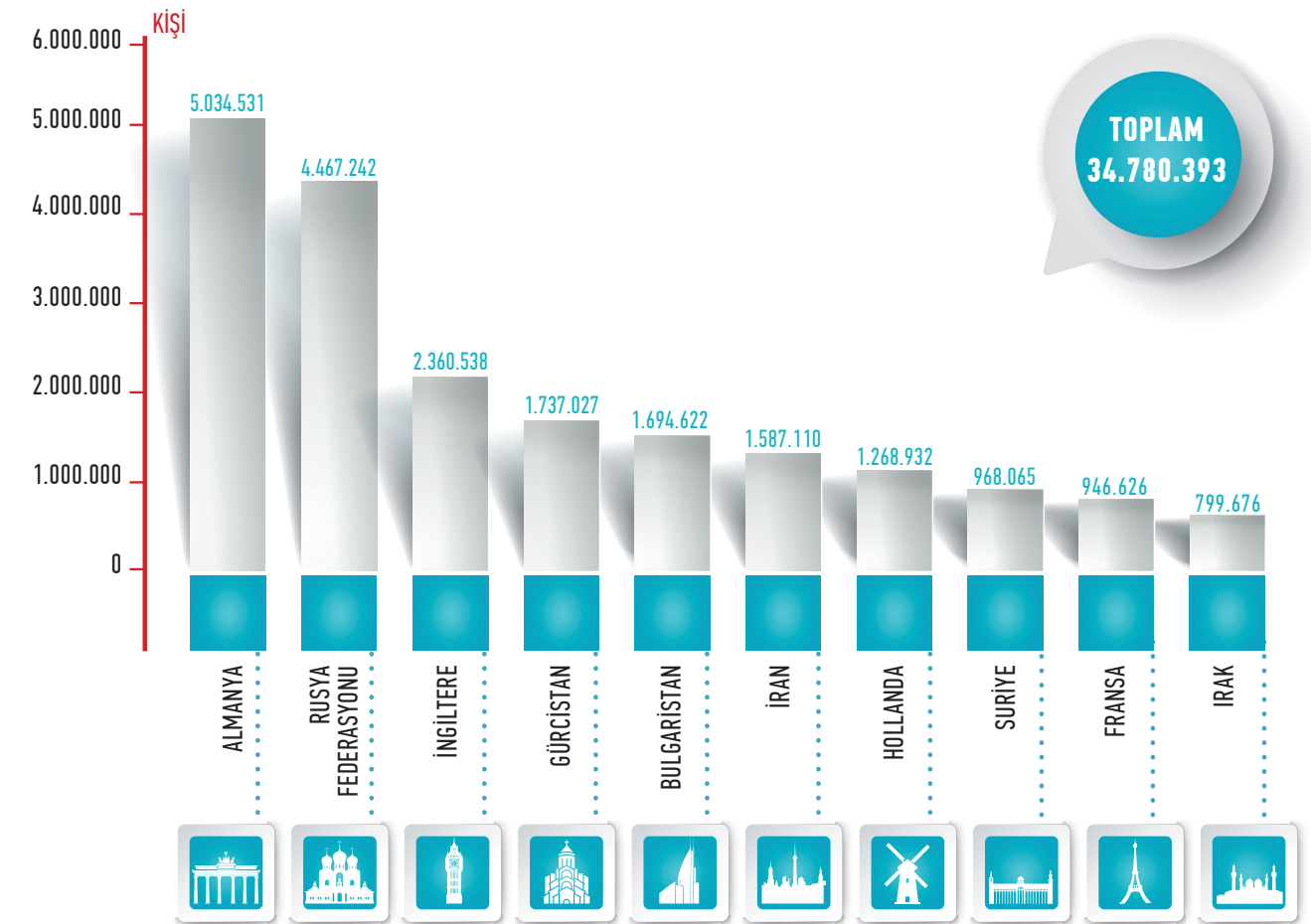

1.2.1.Ülkelere Göre Sınır Kapılarından Yapılan Çıkışlar

2014 yılında sınır kapılarından yapılan çıkışlarda birinci sırayı Almanya vatandaşları almış, bunu Rusya Federasyonu ve İngiltere vatandaşları takip etmiştir. (Grafik 5)

Grafik 5: 2014 Yılında Ülkelere Göre Sınır Kapılarından Yapılan Çıkışlar (İlk 10 Ülke)

2. İkamet İzni

İkamet, bir bireyin hukuki anlamda yaşama iradesi gösterdiği yerdir. Kişi bu yeri kendi iradesi ile ülkenin yetkili kurumları aracılığıyla beyan etmektedir. Bireyin sosyal ve hukuki kurallar çerçevesinde ihtiyaç duyduğu bu düzenleme hiç şüphesiz ülkemiz içerisinde bulunan yabancı kişiler için de geçerlidir.

Hem yabancı kişinin sosyal düzeni hem de ülkemizin hukuki düzeni açısından gerekli olan ikamet izni; yabancı kişiye Türkiye içinde belirli bir süreliğine ve belirli bir yerde yaşama hakkı sağlayan belgedir. Yetkili makamlar tarafından düzenlenen bu izin belgesi, kişinin gerekli şartları sağlaması ve talebi doğrultusunda düzenlenmektedir.

11 Nisan 2014 tarihi itibarıyla yabancıların ikamet izinlerine ilişkin iş ve işlemler, 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu gereğince Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. 6458 sayılı Kanunun 19 uncu maddesine göre, Türkiye’de, vizenin veya vize muafiyetinin tanıdığı süreden ya da doksan günden fazla kalacak yabancıların ikamet izni almaları zorunludur. İkamet izinleri, pasaport veya pasaport yerine geçen belgelerin geçerlilik süresinden altmış gün daha kısa süreli, kalış amacına bağlı ve her yabancı için ayrı düzenlenmekte olup, altı ay içinde kullanılmaya başlanılmayan ikamet izinleri geçerliliğini kaybetmektedir.

Kanunun 30 uncu maddesine göre, kısa dönem ikamet izni, aile ikamet izni, öğrenci ikamet izni, uzun dönem ikamet izni, insani ikamet izni ve insan ticareti mağduru ikamet izni olmak üzere toplam altı çeşit ikamet izni öngörülmüştür.

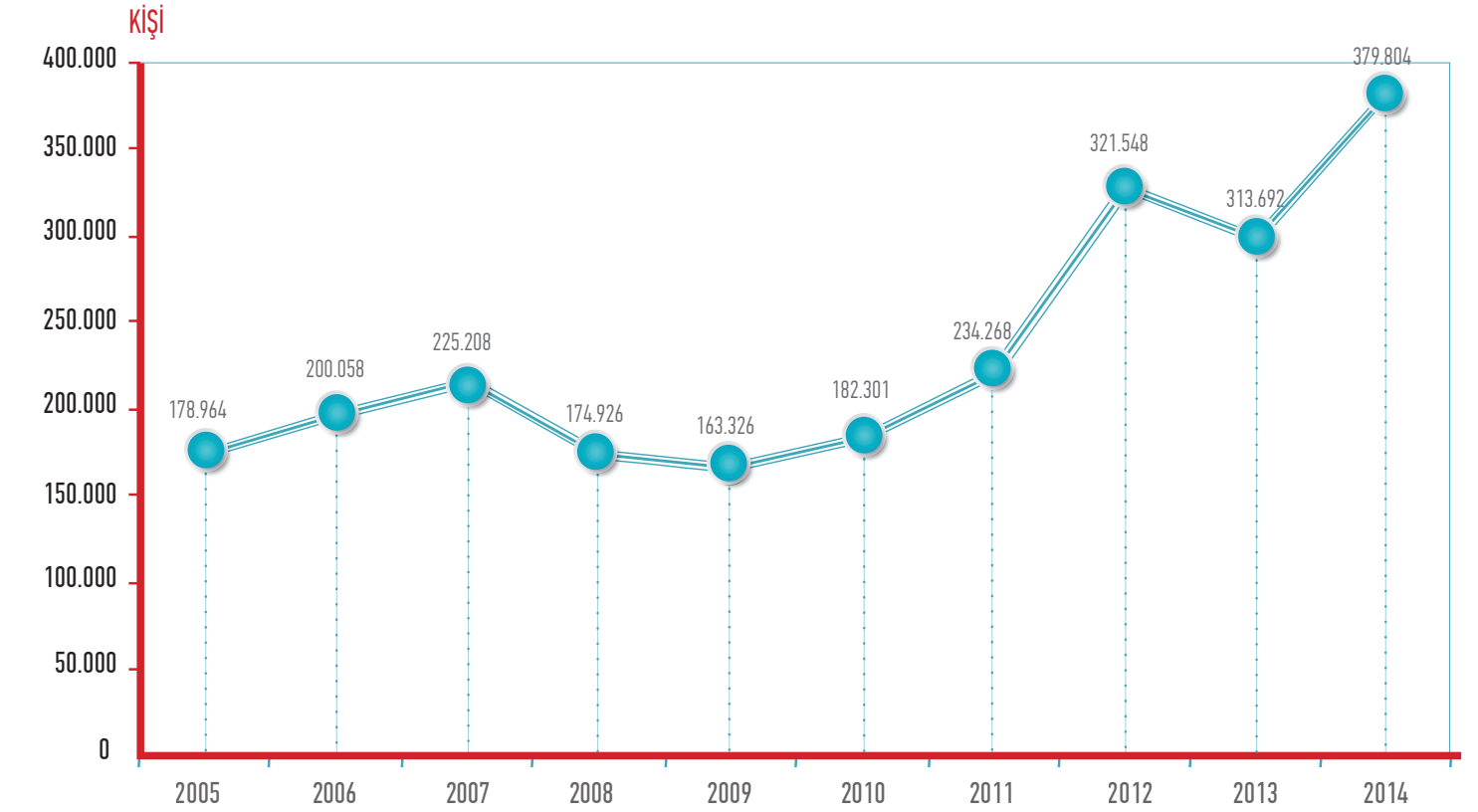
Ancak 11 Nisan 2014 tarihi öncesinde Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından ikamet izinlerine ait kayıtlar; çalışma sebepli, eğitim-öğrenim sebepli ve muhtelif sebepli ikamet izni olarak kayıt edilmiş olduğundan istatistikler bu başlıklar altında verilmiştir.

Türkiye’de çeşitli nedenlerle verilen ikamet izinlerinin geçmiş yıllara ait sayıları incelendiğinde; 2014 yılında verilen ikamet izni

sayısının 2013 yılına göre %21’lik bir artışla 379.804 olduğu görülmektedir. (Grafik 6)

Grafik 6: Yıllara Göre Türkiye’de İkamet İzni Verilen Yabancılar

2014 yılında Türkiye'den 379.084 kişi çeşitli nedenlerle ikamet izni almıştır. Türkiye'den ikamet izni alan ilk 10 ülke dağılımında; Irak vatandaşları 38.742 kişi ile birinci, Suriye

vatandaşları 31.715 kişi ile ikinci, Afganistan vatandaşları 29.775 kişi ile üçüncü sıradadır. (Tablo 2)

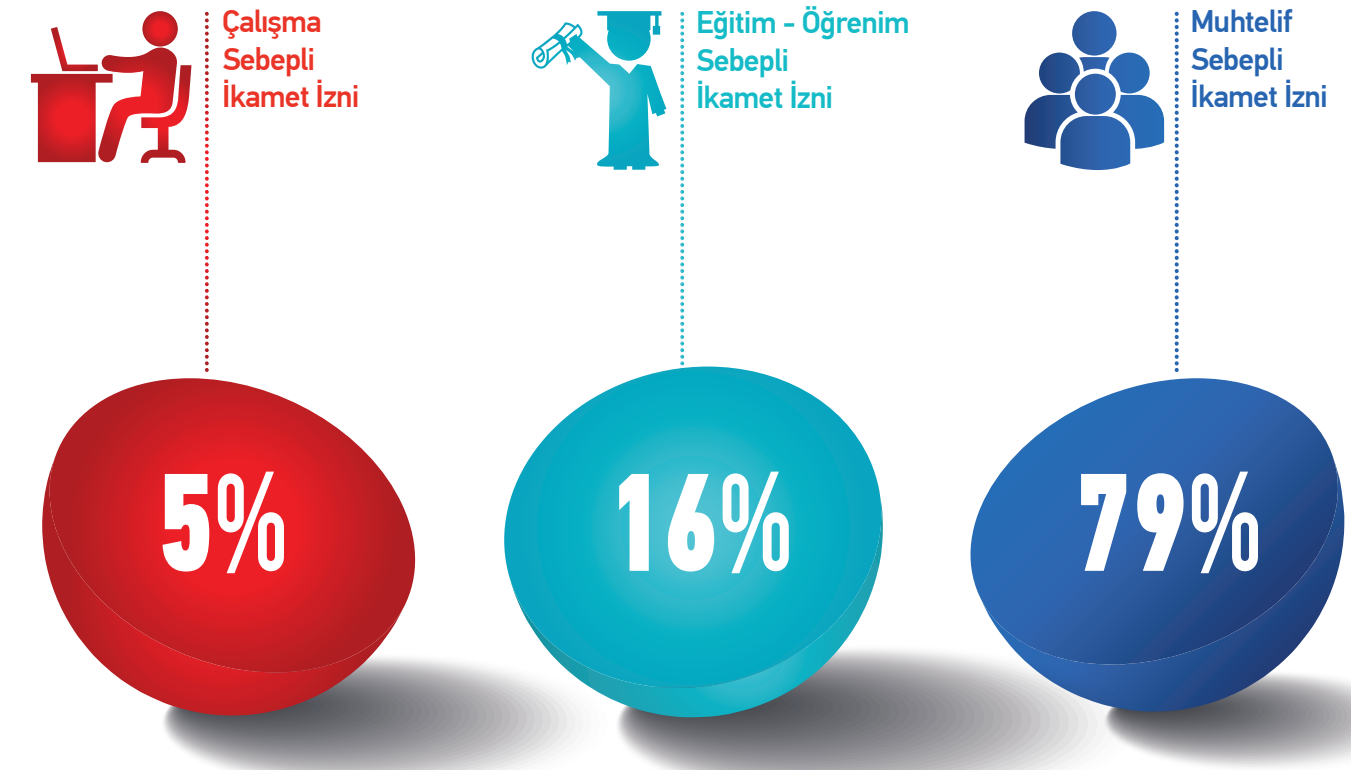
Tablo 2: 2014 Yılında Verilen İkamet İzinleri (İlk 10 Ülke)

UYRUK	TOPLAM
IRAK	38.742
SURİYE	31.715
AFGANİSTAN	29.775
AZERBEYCAN	26.955
İRAN	18.856
RUSYA FEDERASYONU	18.430
TÜRKMENİSTAN	16.019
ALMANYA	14.842
İNGİLTERE	13.201
GÜRCİSTAN	13.120
DİĞER	158.149
GENEL TOPLAM	379.084

2014 yılında Türkiye'de verilen ikamet izinlerinin %79'u muhtelif sebepler ile 300.301 kişiye, %16'sı eğitim-öğrenim sebebi ile

61.035 kişiye, %5'i çalışma sebebi ile 18.468 kişiye verilmiştir. (Grafik 7) (Tablo 3)

Grafik 7: 2014 Yılında Verilen İkamet İzinleri (Çeşitlerine Göre)

Tablo 3: 2014 Yılında Verilen İkamet İzinleri (Çeşitlerine Göre)

İkamet İzin Türleri	Kişi
Çalışma Sebepli İkamet İzni	18.468
Eğitim-Öğrenim Sebepli İkamet İzni	61.035
Muhtelif Sebepli İkamet İzni	300.301
Genel Toplam	379.804

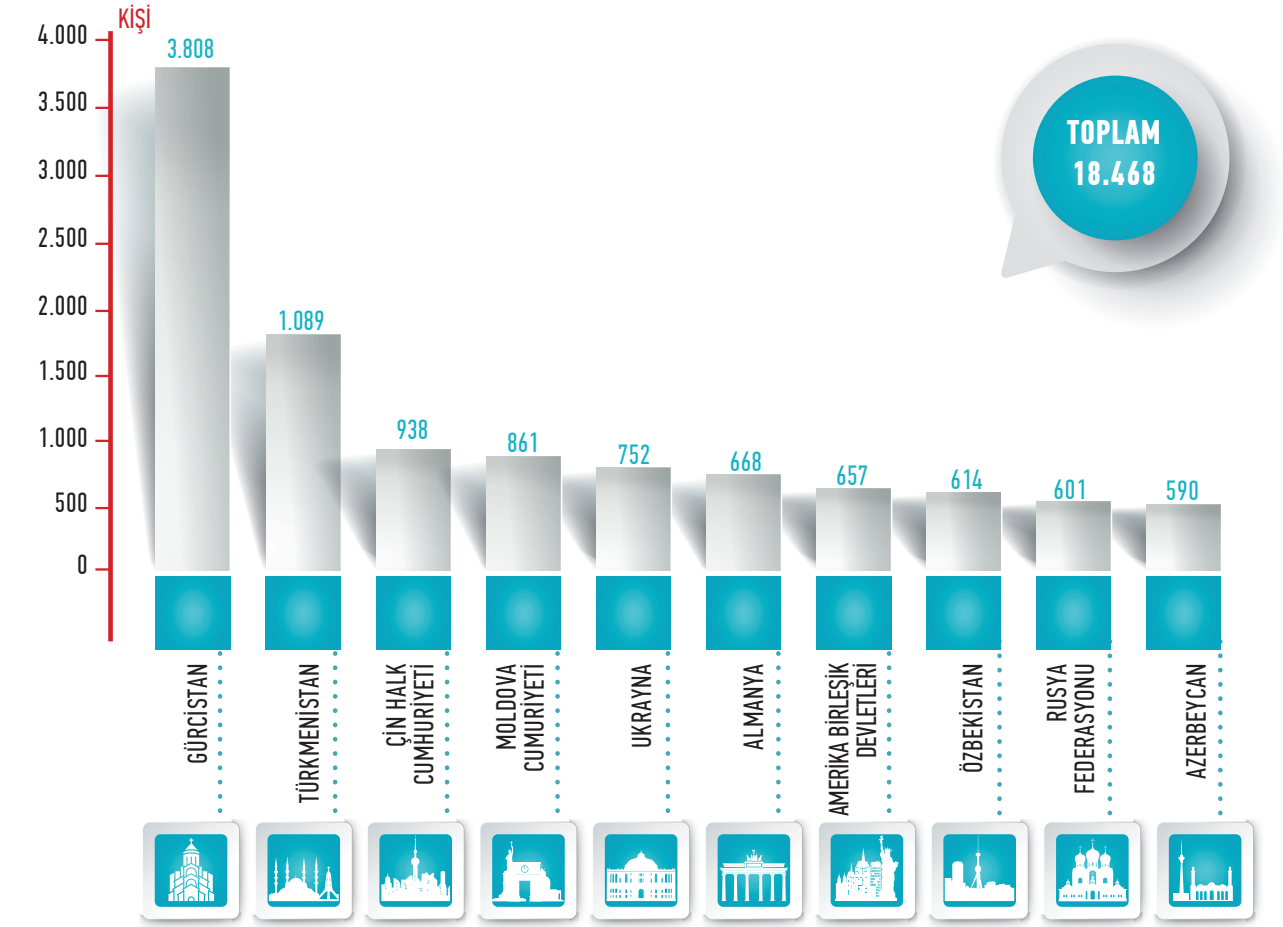

2.1. Çalışma Sebepli İkamet İzni

Türkiye'ye 2014 yılında çalışma sebebi ile ikamet izni olarak gelen yabancıların sayısı 18.468'dir. Bunlardan Gürcistan vatandaşları 3.808 kişi ile ilk sırada, Türkmenistan vatandaşları

ise 1.089 kişi ile ikinci, Çin Halk Cumhuriyeti vatandaşları 938 kişi ile üçüncü sırada yer almıştır. (Grafik 8)

Grafik 8: 2014 Yılında Verilen Çalışma Sebepli İkamet İzni (Uyruk)

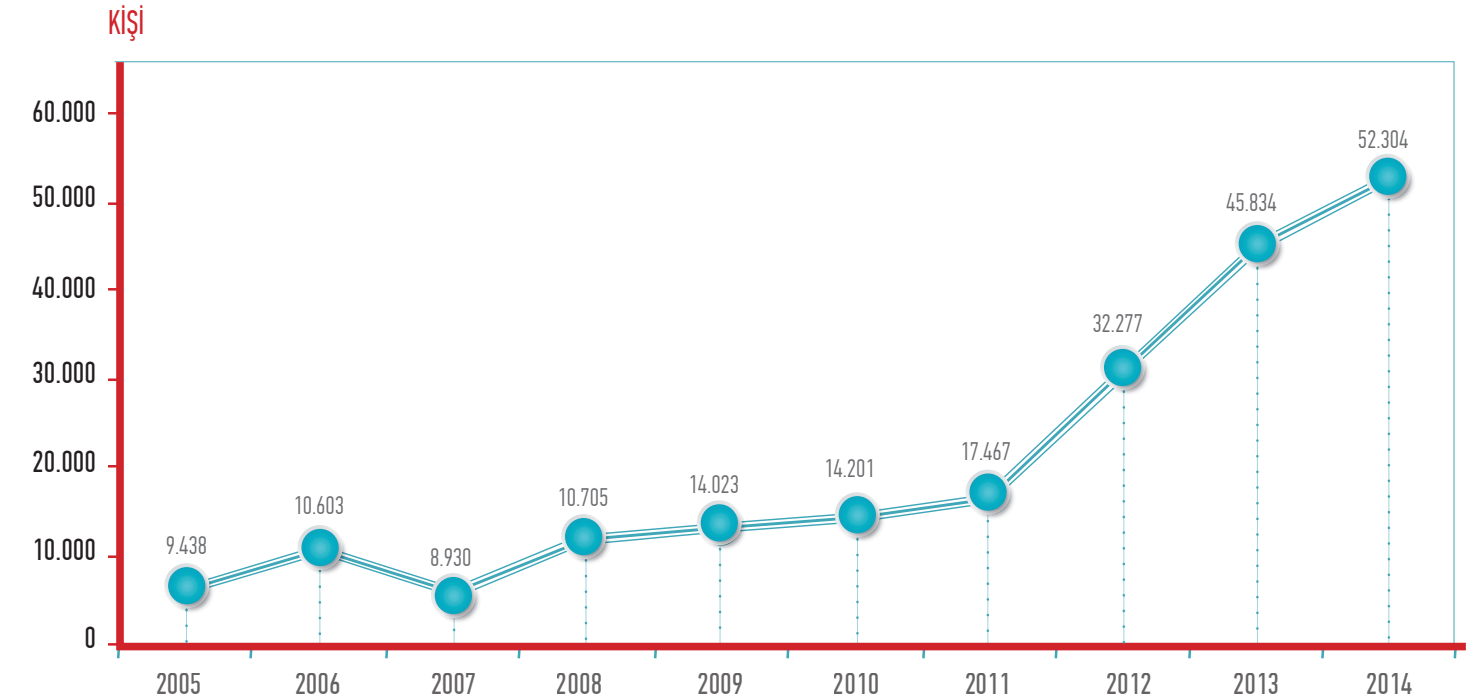
Türkiye'de çalışmak isteyen yabancıların, 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun uyarınca çalışma izni alması gerekmektedir. Çalışma izinleri 4817 sayılı Kanun çerçevesince yetkili kılınan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından verilmektedir. Ancak istisna olarak, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bilgi vermek koşuluyla, Ekonomi Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu tarafından da çalışma izni verilmektedir. Serbest bölgelerde görev yapacak yabancıların çalışma izinleri 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun 10'uncu maddesi uyarınca Ekonomi Bakanlığı Serbest Bölgeler, Yurtdışı Yatırım ve Hizmetler Genel Müdürlüğüne, üniversitelerde görev yapacak akademik personelin çalışma izinleri 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 34 üncü maddesi kapsamında Yükseköğretim Kurulu tarafından verilmektedir.

YUKK'dan önce, Türkiye'de çalışacak bir yabancı sırasıyla çalışma izni, çalışma vizesi ve ikamet izni aldıktan sonra yasal çalışma hakkı elde etmekte iken, Kanun ile birlikte çalışma izinleri aynı zamanda ikamet izni yerine geçmekte ve bürokratik işlemler önemli ölçüde azaltılmaktadır. Geçerli çalışma izni ile 27/2/2003 tarihli ve 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanununun 10 uncu maddesine istinaden Çalışma İzni Muafiyet Teyit Belgesi, ikamet izni sayılmaktadır. Çalışma izni verilebilmesi veya iznin uzatılabilmesi için yabancıların 7 nci madde kapsamına girmemesi şartı aranmaktadır.

Türkiye'de verilen çalışma izinlerinin geçmiş yıllara ait sayıları incelendiğinde; 2014 yılında verilen ikamet izni sayısının 2013

yılına göre %14'lük bir artışla 52.304 olduğu görülmektedir. (Grafik 9)

Grafik 9: Yıllara Göre Türkiye'de Çalışma İzni Verilen Yabancılar

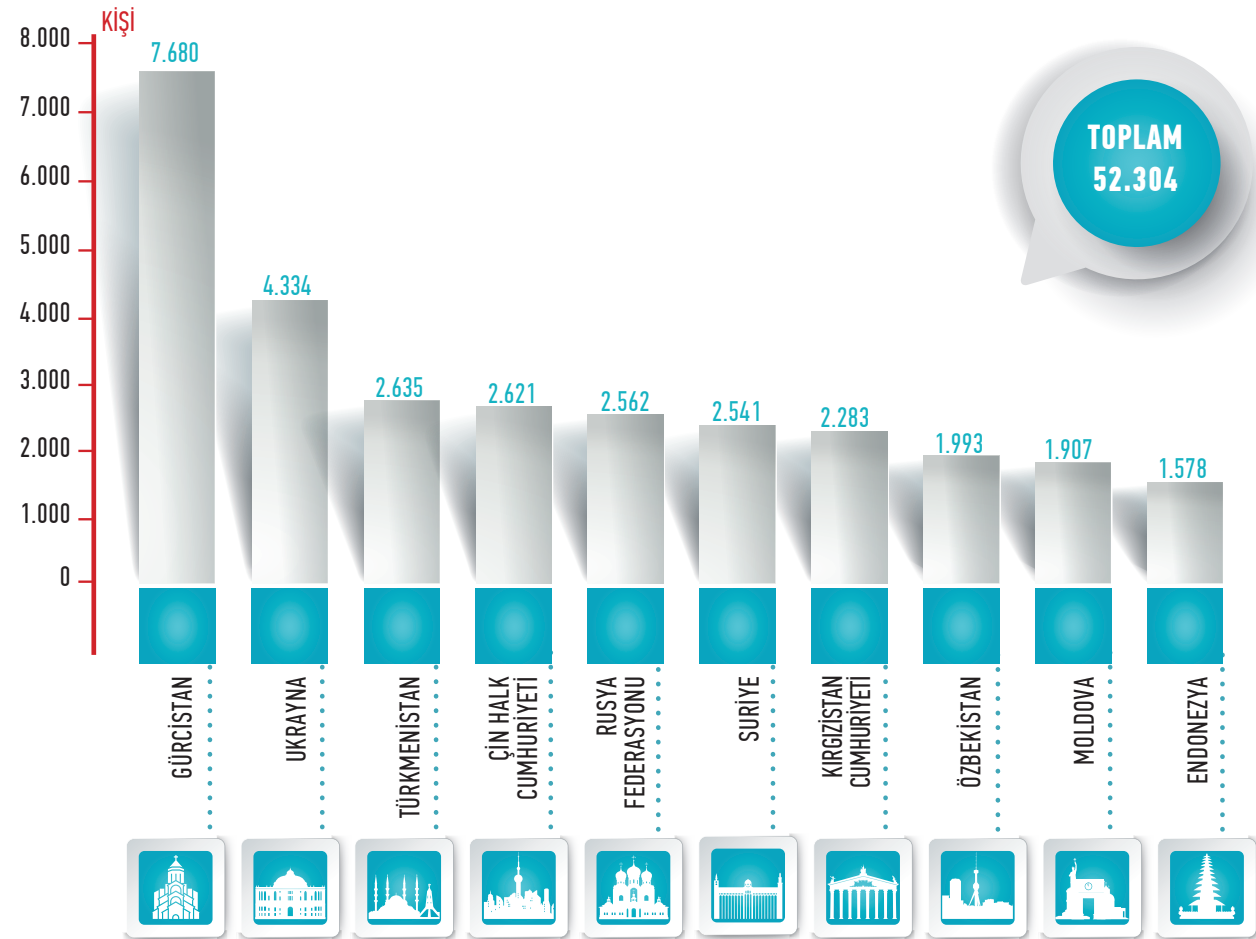

Türkiye'ye 2014 yılında çalışma izni olarak gelen yabancıların sayısı 52.304'tür. Bunlardan Gürcistan vatandaşları 7.680 kişi ile ilk sırada, Ukrayna vatandaşları ise 4.334 kişi ile ikinci,

Türkmenistan vatandaşları 2.635 kişi ile üçüncü sırada yer almıştır. (Grafik 10)

Grafik 10: 2014 Yılında Verilen Çalışma İzinleri (İlk 10 Ülke)

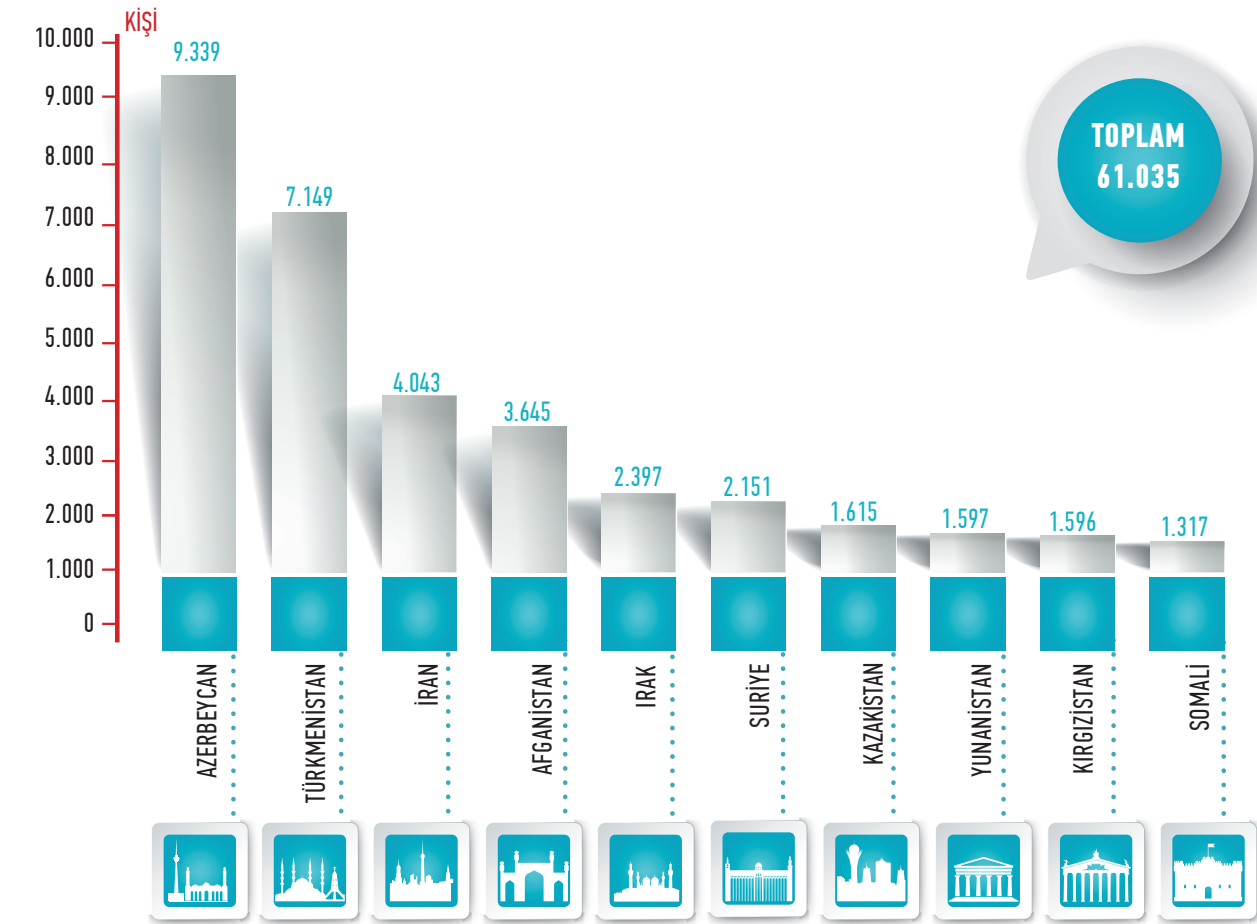

2.2. Eğitim-Öğrenim Sebepli İkamet İzni

Türkiye'ye 2014 yılında eğitim - öğrenim sebebi ile ikamet izni olarak gelen yabancıların sayısı 61.035'tir. Bunlardan Azerbaycan vatandaşları 9.339 kişi ile ilk sırada, Türkmenistan vatandaşları 7.149 kişi ile ikinci, İran vatandaşları ise 4.043 kişi ile üçüncü sırada yer almıştır. (Grafik 11)

daşları 7.149 kişi ile ikinci, İran vatandaşları ise 4.043 kişi ile üçüncü sırada yer almıştır. (Grafik 11)

Grafik 11: 2014 Yılında Verilen Eğitim – Öğrenim Sebepli İkamet İzni (İlk 10 Ülke)

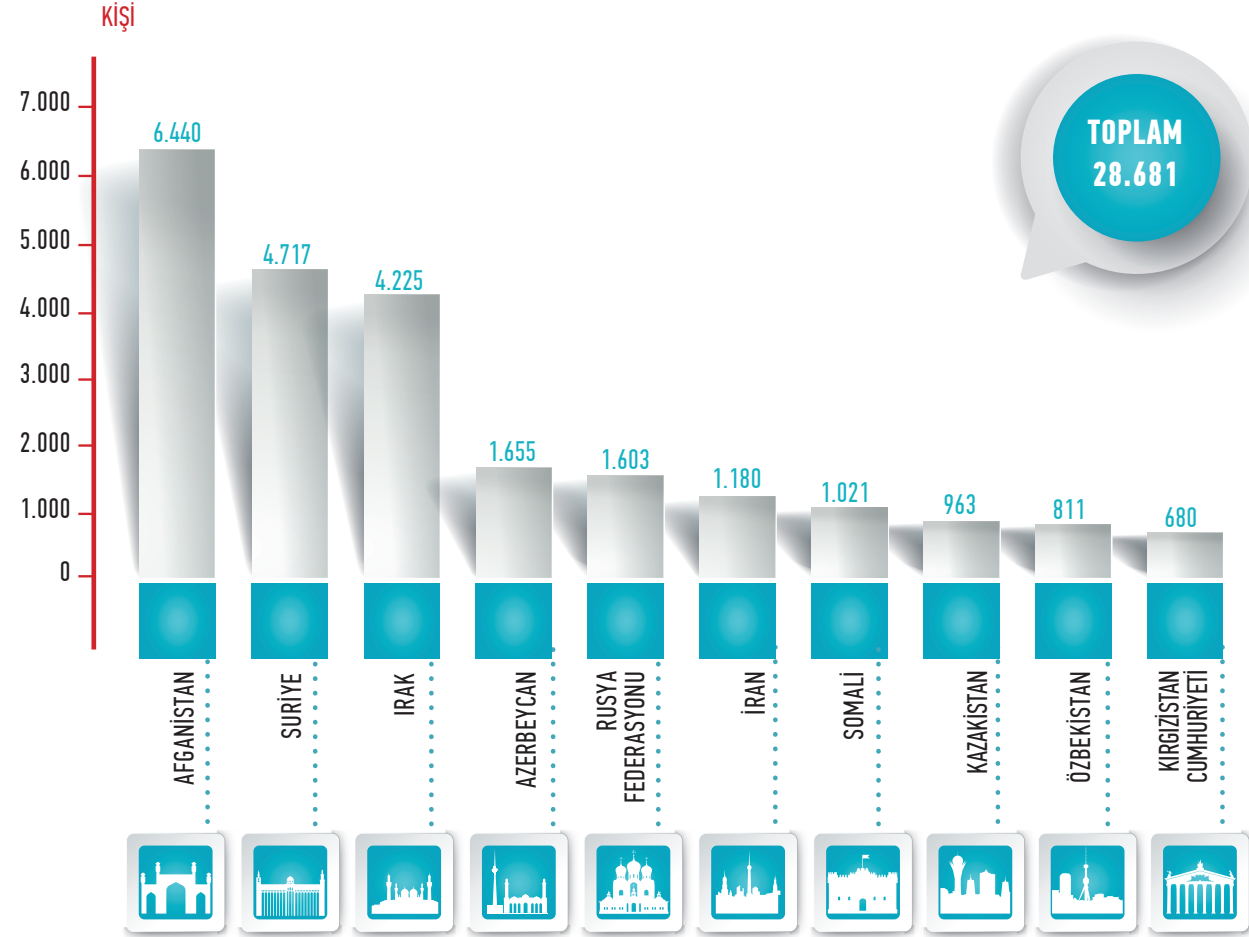

*Geçici koruma altına alınan Suriyeliler öğrenci ikamet izni almak zorunda değildir.

Türkiye’de öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilere ilişkin Millî Eğitim Bakanlığının verileri incelendiğinde; 2014-2015 eğitim-öğretim yılında toplam 28.681 yabancı öğrenci ülkemizde eğitim gördüğü görülmektedir. Bunlardan Afganistan

vatandaşları 6.440 kişi ile ilk sırada, Suriye vatandaşları 4.717 kişi ile ikinci, Irak vatandaşları ise 4.225 kişi ile üçüncü sırada yer almıştır. (Grafik 12)

Grafik 12: 2014-2015 Eğitim Öğretim Yılı Ülkemizde Eğitim Gören Yabancı Öğrenci Sayısı (MEB)

2014-2015 eğitim-öğretim yılında eğitim gören yabancı öğrencilerin eğitim gördükleri iller incelendiğinde; İstanbul ili

6.669 kişi ile ilk sırada, Bursa ili 2.166 kişi ile ikinci sırada ve Antalya ili 2.020 kişi ile üçüncü sırada yer almıştır. (Tablo 4)

Tablo 4: 2014-2015 Eğitim Öğretim Yılı Ülkemizde Eğitim Gören Yabancı Öğrenci Sayısı (MEB)

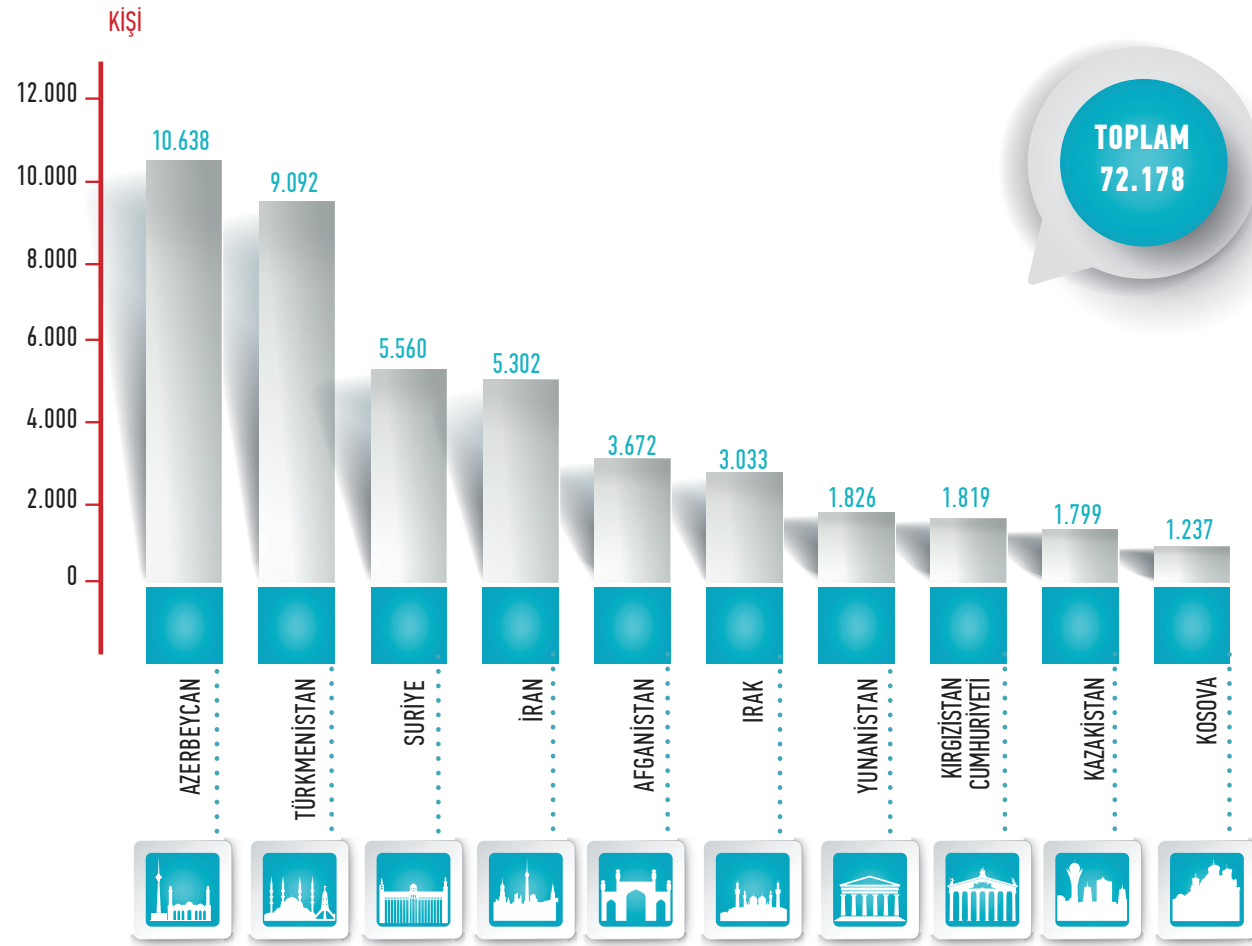
İL	TOPLAM
İSTANBUL	6.669
BURSA	2.166
ANTALYA	2.020
ANKARA	1.298
KONYA	1.007
MERSİN	859
İZMİR	701
KAYSERİ	666
GAZİANTEP	619
ADANA	574
DİĞER	12.102
TOPLAM	28.681

Türkiye’de öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilere ilişkin Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı verileri incelendiğinde;

2014-2015 eğitim-öğretim yılında toplam 72.178 yabancı öğrenci ülkemizde eğitim görmüştür. (Grafik 13)

Grafik 13: 2014-2015 Eğitim Öğretim Yılı Ülkemizde Eğitim Gören Yabancı Öğrenci Sayısı (YÖK)

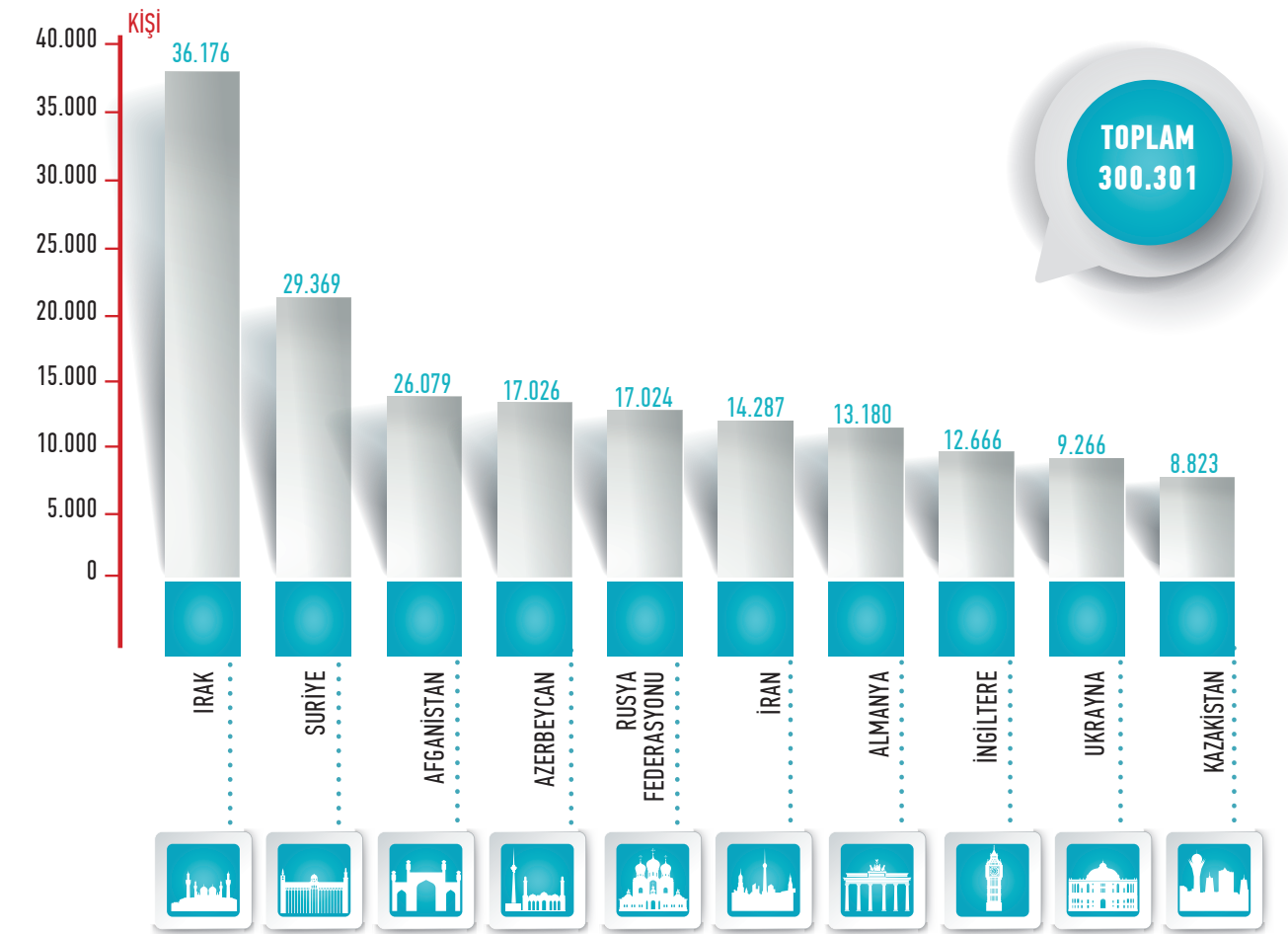

2.3. Muhtelif Sebepi İkamet İzni

2014 yılında Türkiye’den muhtelif sebepler ile ikamet izni alan toplam yabancı sayısı 300.301’dir. Bunlardan Irak vatandaşları 36.176 kişi ile birinci, Suriye vatandaşları 29.369 kişi ile ikinci,

Afganistan vatandaşları ise 26.079 kişi ile üçüncü sırada yer almıştır. (Grafik 14)

Grafik 14: 2014 Yılında Verilen Muhtelif Sebepi İkamet İzni (İlk 10 Ülke)

3. Düzensiz Göç

Düzensiz göç, yabancıların yasadışı yollarla bir ülkeye girişini, ülkede kalışını, ülkeden çıkışını veya yasal yollarla girip yasal süresi içinde çıkmamasını kapsamaktadır. Düzensiz göç hedef, transit ve kaynak ülkeler açısından ayrı ayrı değerlendirilmesi gereken bir konudur.

Düzensiz göç; hedef ülkeler için ülkelerine yasadışı yollardan gelen veya yasal yollarla gelip yasal çıkış süreleri içerisinde çıkmayan kişileri kapsarken; kaynak ülke için ülkesini terk ederken gerekli prosedürlere uymayarak ülke sınırlarını geçen kişileri içerir. Transit ülkeler içinse; kaynak ülkelerden hedef ülkeye ulaşmak için yasal ya da yasal olmayan yollarla ülkeye girip bu

ülkeyi bir geçiş ülkesi olarak kullanıp ülkeyi terk eden kişilerdir.

Nisan 1999'da, Bangkok'da gerçekleştirilen Uluslararası Göç Sempozyumu'nda, kötü çağrışımlar yaptığı ve içinde suç fikrini de barındırdığı gerekçesiyle, "kaçak göç/göçmen" ya da "yasadışı göç/göçmen" kavramlarının yerine "düzensiz göç/göçmen" kavramının kullanılması önerilmiştir.¹ Bu kavram, 6458 sayılı Kanunda yer almış ve kullanılmaya başlanılmıştır.

Ülkemizde düzensiz göç konusuna ilişkin faaliyetler; Kara Kuvvetleri Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı ve ilgili kurumlar ile iş birliği halinde yürütülmektedir.

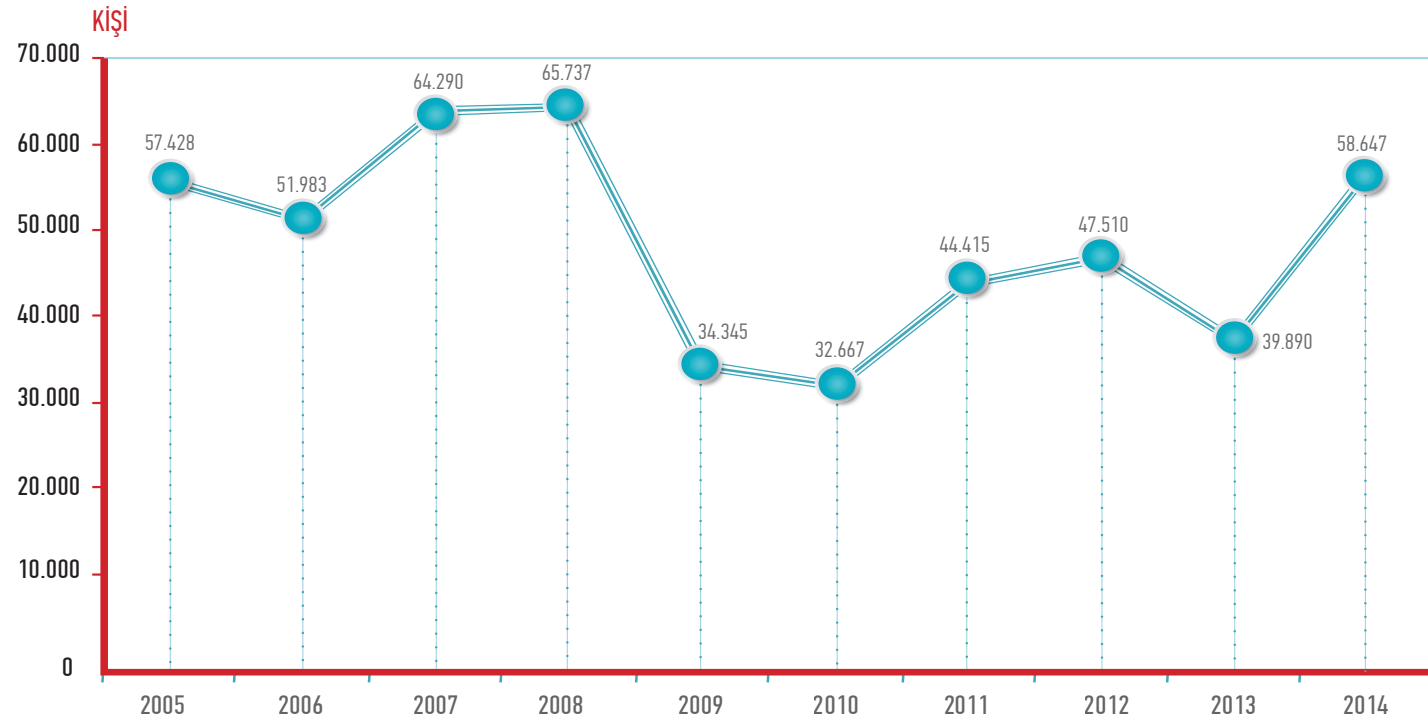
¹ Towards a fair deal for migrant workers in the global economy, Sixth item on the agenda, Report VI, International Labour Conference, 92nd Session, International Labour Office, Geneva, ilk basım 2004, s.11, <http://www.ilo.org/public/english/standards/relm/ilc/ilc92/pdf/rep-vi.pdf>

3.1. Düzensiz Göçmenler

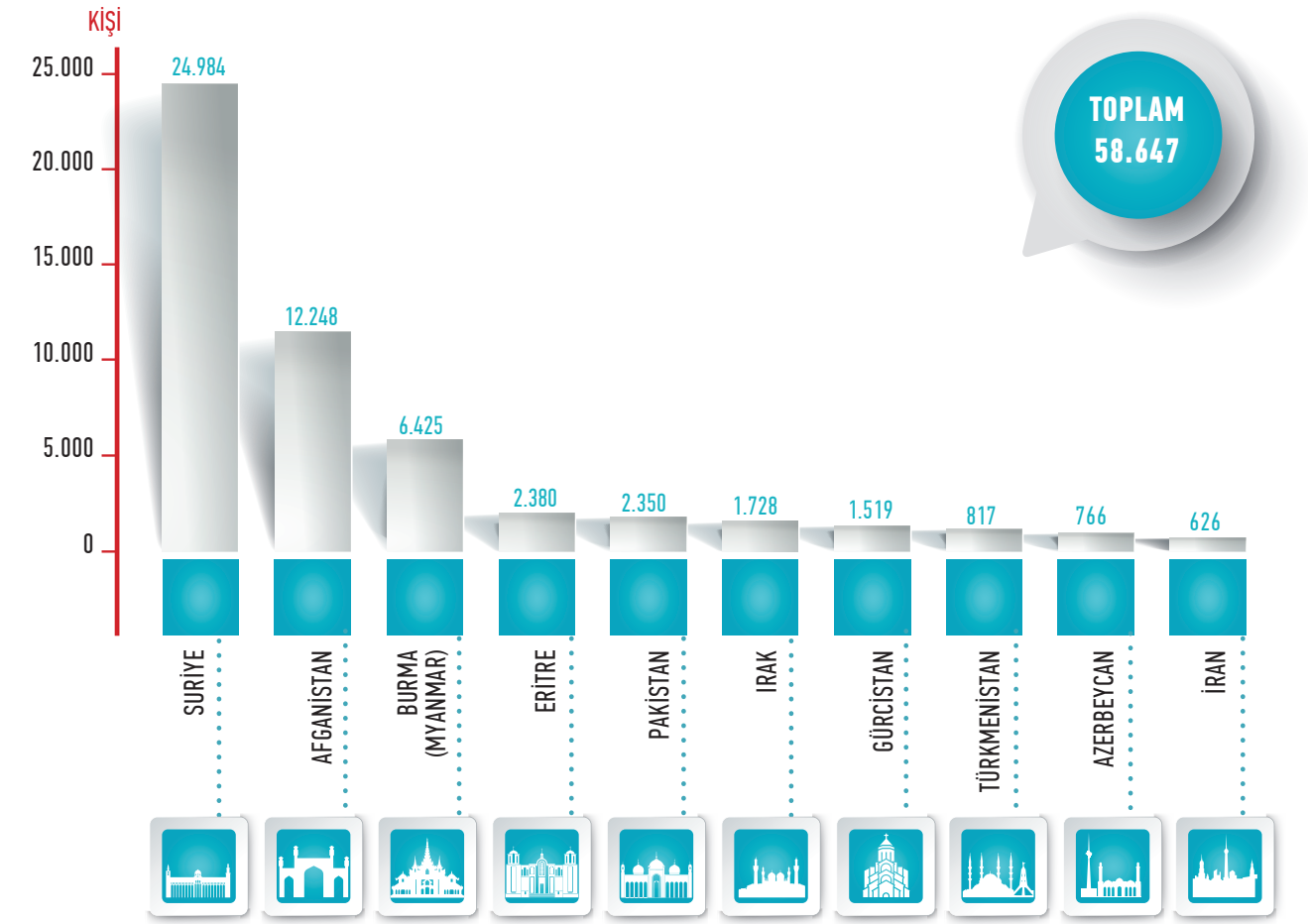
2014 yılında yakalanan düzensiz göçmen sayısı 2013 yılına göre % 47'lik bir artışla 58.647 olmuştur. 2005 yılından 2014 yılı sonuna kadar yakalanan düzensiz göçmen sayısı ise 496.912'dir. (Grafik 15)

Grafik 15: Türkiye'de Yıllara Göre Yakalanan Düzensiz Göçmenler

2014 yılında yakalanan düzensiz göçmen sayısı 58.647'dir. Bunlardan Suriye vatandaşları 24.984 kişi ile ilk sırada, Afganistan vatandaşları 12.248 kişi ile ikinci sırada, Burma (Myanmar) vatandaşları ise 6.425 kişi ile üçüncü sırada yer almaktadır. (Grafik 16)

Grafik 16: 2014 Yılında Türkiye'de Yakalanan Düzensiz Göçmenler (İlk 10 Ülke)

3.2. Geri Kabul Anlaşması

Geri Kabul Anlaşmaları, ülkeleri düzensiz göçe karşı önlem almaya teşvik eden, düzensiz göçmenlerin insan onuruna yakışır şekilde ülkelerine gönderilmelerini sağlayan etkin bir araçtır. Düzensiz göçmenlerin sınır dışı edilmelerinde yaşanan sorunların ortadan kaldırılması ve caydırıcılık gücünün bulunması bakımından ülkeler arasında önemli bir işbirliği aracı olarak kabul edilen bu anlaşmalar, ülkede yakalanan düzensiz göçmenlerin anlaşma yapılmış kaynağa veya en son transit geçiş yaptıkları ülkeye geri gönderilmesini düzenlemektedir.

Bu çerçevede ülkemiz tarafından 2001 yılından bu yana, 13 ülke ve AB ile Geri Kabul Anlaşması imzalanmıştır.

Ülkemiz, 16 Aralık 2013 tarihinde Avrupa Birliği (AB) ile "Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Birliği Arasında İzinsiz İkamet Eden Ki-

şilerin Geri Kabulüne İlişkin Anlaşma"yı imzalamış, aynı tarihte vatandaşlarımızın AB'ye vizesiz seyahatine imkân tanınmasını amaçlayan "Vize Serbestisi Diyaloğu" süreci de başlatılmıştır.

Türkiye-AB Geri Kabul Anlaşması mütakabiliyet temelinde, Türkiye'de veya AB'ye üye ülkelerden birinde, son beş yıl içinde ülkeye giriş, ülkede bulunma veya ikamet etme koşullarını sağlamayan veya sağlayamaz duruma düşen kişilerin talepte bulunulan ülkeye geri gönderilmesini amaçlamaktadır.

16 Nisan 2014 tarihli Resmi Gazete'de 2014/6 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile Türkiye-AB Geri Kabul Anlaşması'nın uygulanmasında tüm kamu kurum ve kuruluşlarının Göç İdaresi Genel Müdürlüğüne her türlü desteği sağlaması hususuna önem atfedilmiştir.

Tablo 5: 2014 Yılı ve Öncesinde Türkiye'nin Geri Kabul Anlaşması İmzaladığı Ülkeler

ÜLKE	İMZA YERİ	İMZA TARİHİ	YÜRÜLÜK TARİHİ
SURİYE	ŞAM	10 Eylül 2001	24 Haziran 2003
YUNANİSTAN*	ATİNA	8 Kasım 2001	24 Nisan 2002
KIRGIZİSTAN	ANKARA	6 Mayıs 2003	18 Ekim 2009
ROMANYA	BÜKREŞ	19 Ocak 2004	21 Kasım 2009
UKRAYNA	ANKARA	7 Haziran 2005	4 Temmuz 2008
PAKİSTAN	ANKARA	7 Aralık 2010	-
RUSYA FEDERASYONU	MOSKOVA	18 Ocak 2011	12 Mart 2011
NIJERYA	ANKARA	2 Şubat 2011	-
BOSNA HERSEK	ANKARA	16 Şubat 2012	-
YEMEN	SANA	20 Ekim 2012	-
MOLDOVA	ANKARA	1 Kasım 2012	01 Haziran 2014
BELARUS	MİNSK	29 Mart 2013	01 Haziran 2014
KARADAĞ	İSTANBUL	18 Nisan 2013	-
AVRUPA BİRLİĞİ	ANKARA	16 Aralık 2013	28 Haziran 2014

*Yunanistan ile Geri Kabul Protokolü imzalanmıştır.

Türkiye-AB Geri Kabul Anlaşması tüm AB ülkelerini kapsamamaktadır. Danimarka ile Birleşik Krallık (İngiltere) ve İrlanda'nın durumu farklılık arz etmektedir.

4. Sınır Dışı Etme

Yabancılar, sınır dışı etme kararıyla, menşe ülkesine veya transit gideceği ülkeye ya da üçüncü bir ülkeye sınır dışı edilebilir. Sınır dışı etme kararı, Genel Müdürlüğün talimatı üzerine veya resen valiliklerce alınmakta ve 6458 sayılı Kanununun 54 üncü maddesinde düzenlenen sebepleri ihlal edenler hakkında uygulanmaktadır.

Hakkında sınır dışı etme kararı alınan yabancılar, idari gözetim kararı alınarak geri gönderme merkezlerinde barındırılmakta veya terke davet edilerek belirlenen sürede ülkeden çıkışları beklenmektedir.

4.1. Geri Gönderme Merkezleri

Hakkında sınır dışı etme kararı alınan yabancılardan; kaçma ve kaybolma riski bulunan, Türkiye'ye giriş veya çıkış kurallarını ihlal eden, sahte ya da asılsız belge kullanan, kabul edilebilir bir mazereti olmaksızın Türkiye'den çıkmaları için tanınan sürede çıkmayan, kamu düzeni, kamu güvenliği veya kamu sağlığı açısından tehdit oluşturanlar hakkında valilik tarafından idari gözetim kararı alınır. Hakkında idari gözetim kararı alınan yabancılar, yakalamayı yapan kolluk birimince geri gönderme merkezlerine kırk sekiz saat içinde götürülür ve seyahat belgeleri yoksa temini sağlanmaktadır.

Geri gönderme merkezlerindeki idari gözetim süresi altı ayı geçmemektedir. Ancak bu süre, sınır dışı etme işlemlerinin yabancıların iş birliği yapmaması veya ülkesiyle ilgili doğru bilgi ya da belgeleri vermemesi nedeniyle tamamlanamaması hâlinde, en fazla altı ay daha uzatılabilmektedir.

2014 yılında Türkiye'de hakkında idari gözetim kararı alınan yabancılar, toplam kapasiteleri 2.186 olan ve 27 ilde bulunan geri gönderme merkezlerinde barındırılmıştır. (Tablo 6)

Tablo 6: Geri Gönderme Merkezleri

İL	MEVCUT KAPASİTE	İL	MEVCUT KAPASİTE
ADANA	50	İSTANBUL	300
AĞRI	50	İZMİR	260
ANKARA	100	KAYSERİ	10
ANTALYA	60	KIRIKKALE	40
AYDIN	200	KIRKLARELİ	50
BATMAN	46	KONYA	30
BURSA	48	KOCAELİ	50
ÇANAKKALE	32	MUĞLA	35
DIYARBAKIR	42	NİĞDE	20
EDİRNE	400	SAMSUN	10
GAZİANTEP	50	TEKİRDAĞ	50
GİRESUN	6	TRABZON	12
HATAY	30	VAN	200
İĞDIR	5	TOPLAM	2.186

2. BÖLÜM

ULUSLARARASI KORUMA

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin 14 üncü maddesinde, "Herkesin zulüm karşısında başka ülkelerde sığınma talebinde bulunma ve sığınma olanağından yararlanma hakkına sahip olduğu ifade edilmiştir."

Uluslararası koruma, bir göç olayı olmakla birlikte, taşıdığı özel nedenlerden dolayı diğer göç hareketlerinden ayrı olarak ele alınan bir insan hareketliliği olayıdır. Sosyal ve siyasal olguların etkisi ile ortaya çıkan ve dini, ahlaki, sosyal, ekonomik ve insani boyutu olan uluslararası koruma konsepti, geçmiş dönemlerde olduğu gibi, bugün de dünya ve insanlık için önemini korumaktadır. Bu önemin sonucu olarak uluslararası koruma alanı temel uluslararası insan hakları belgelerinde kendine yer edinmiştir. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin 14 üncü maddesinde, "Herkesin zulüm karşısında başka ülkelerde sığınma talebinde bulunma ve sığınma olanağından yararlanma hakkına sahip" olduğu ifade edilmiştir.

Devletlerin vatandaşlarını korumamaları ya da koruyamamaları sonucu uluslararası koruma talepleri ve ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Uluslararası koruma niteliği gereği, vatandaşlığın getirdiği bir koruma yerine bunu ikame eden bir koruma biçimi olarak mülteci ve sığınmacıların güvenlik altına alınmalarının sağlanması olarak tanımlanabilir. Uluslararası koruma sağlanmasına ilişkin temel sorumluluk sığınma arayan bireyin sığınma talep ettiği devletindir. Bunun yanı sıra, uluslararası hukuk çerçevesinde bütün devletlerin sığınma arayan bireylere uluslararası koruma sağlama yükümlülüğü bulunmaktadır.

Ülkemizin de hazırlanmasında yer aldığı 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna İlişkin Cenevre Sözleşmesi (1951 Cenevre Sözleşmesi) uluslararası mülteci hukukunun temel belgesi olarak kabul edilmektedir.

Türkiye "1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Cenevre Sözleşmesi"ni, (1951 Cenevre Sözleşmesi) 29 Ağustos 1961 tarihinde 359 sayılı Kanunla Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde onaylayarak kabul etmiş ve içerisinde bulunduğu bölgeyi göz önünde bulundurarak, mülteciliğin belirlenmesi yönünden öngörülen seçme hakkını kullanarak yalnızca Avrupa'dan Türkiye'ye gelerek uluslararası koruma talep eden yabancıları sözleşme kapsamında mülteci olarak kabul edeceğini 359 sayılı Kanunla yayınladığı deklarasyonda belirtmiştir.

Türkiye, "1967 tarihli Mültecilerin Hukuki Statüsüne Dair Ek Protokol"ü de (New York Protokolü) aynı şartla 1 Temmuz 1968 tarihinde onaylamıştır.

Öte yandan ülkemiz bölgesinde mevcut olan sıcak gelişmeleri ve bunun sonucunda oluşan insan hakları ihlallerini göz önünde bulundurarak 11 Nisan 2013 tarihinde 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununu yasalaştırmıştır.

Söz konusu Kanun ile ülkemizden uluslararası koruma başvurusunda bulunan yabancıların müracaatlarının ardından yapılan değerlendirme neticesinde Avrupa'dan gelenleri mülteci statüsünde kabul etmekte, Avrupa dışından gelen yabancıları ise üçüncü ülkeye yerleştirilinceye kadar uluslararası koruma altına alarak şartlı mülteci statüsünde kabul etmektedir. Ancak böyle ikili tanımlama yapılmasına rağmen tüm başvuru sahiplerinin talepleri uluslararası koruma usulleri açısından hiçbir ayırım gözetilmeksizin, 1951 Cenevre Sözleşmesi, 1967 tarihli Protokol ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu çerçevesinde yürütülmektedir. Söz konusu Kanun ülkemizin 1951 Cenevre Sözleşmesi ve 1967 Protokolü altındaki yükümlülükleri açısından önemli bir mihenk taşıyı oluşturmaktadır.

6458 sayılı Kanununun 61, 62, 63 üncü maddeleri gereği Göç İdaresi Genel Müdürlüğüne, Türkiye'den uluslararası koruma talebinde bulunan yabancıların taleplerinin olumlu değerlendirilmesinin akabinde mülteci, şartlı mülteci ve ikincil koruma statüsü verilmektedir.

Suriye'de yaşanan iç karışıklıktan dolayı ülkemize koruma amaçlı gelen Suriyeli yabancılar uluslararası koruma başvurularının bireysel olarak değerlendirme imkânı olmadığından geçici koruma kapsamına alınmıştır. Bu sebeple uluslararası koruma başvuru istatistiklerinde bu durum yansıtılmamıştır.

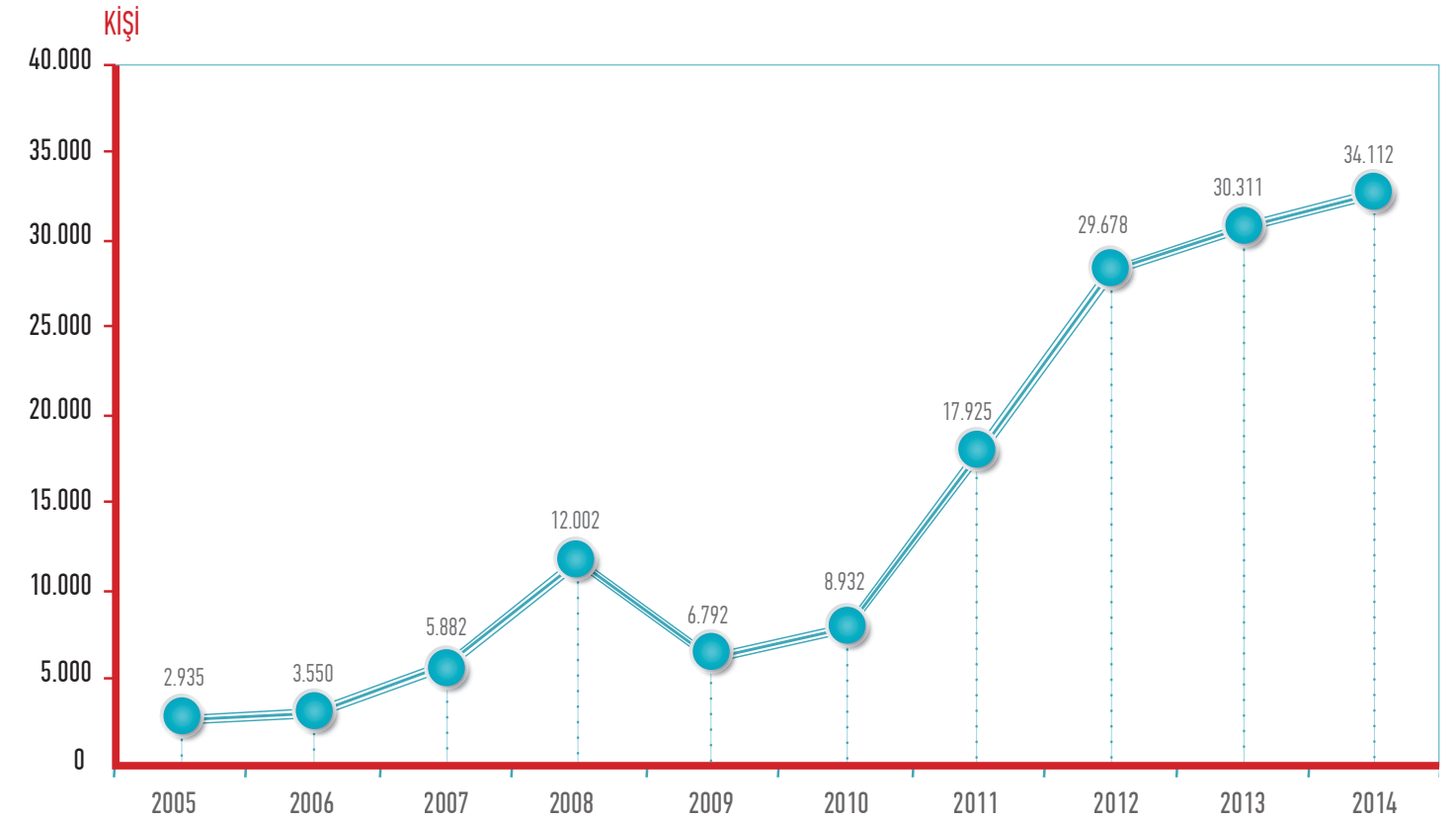

1. Uluslararası Koruma Başvuruları

2014 yılında uluslararası koruma başvuru sayısı 2013 yılına göre % 12'lik bir artış ile 34.112'ye yükselmiştir. 2005 yılından

2014 yılı sonuna kadar yapılan uluslararası koruma başvuru sayısı ise 152.119'dur. (Grafik 17)

Grafik 17: Yıllara Göre Toplam Uluslararası Koruma Başvuru Sayısı

Avrupa Birliği ülkelerine yapılan uluslararası koruma başvuru sayıları değerlendirildiğinde; Türkiye 34.112 uluslararası koruma başvuru sayısı ile AB ve EFTA üye

ülkelerin yer aldığı ülke sıralamasında 6 ncı sırada yer almıştır. (Tablo 7)

Tablo 7: AB ve EFTA Üye Ülkelerinde 2014 Yılında Uluslararası Koruma Başvurusu Yapan Yabancılar

S.N.	ÜLKE/YIL	2014	S.N.	ÜLKE/YIL	2014
1	Almanya	202.645	18	Finlandiya	3.620
2	İsveç	81.180	19	Kıbrıs	1.745
3	İtalya	64.625	20	Romanya	1.545
4	Fransa	64.310	21	İrlanda	1.450
5	Macaristan	42.775	22	Malta	1.350
6	Türkiye*	34.112	23	Lüksemburg	1.150
7	Birleşik Krallık	32.785	24	Çek Cumhuriyeti	1.145
8	Avusturya	28.035	25	Hırvatistan	450
9	Hollanda	24.495	26	Litvanya	440
10	İsviçre	23.555	27	Portekiz	440
11	Belçika	22.710	28	Slovenya	385
12	Danimarka	14.680	29	Letonya	375
13	Norveç	11.415	30	Slovakya	330
14	Bulgaristan	11.080	31	İzlanda	170
15	Yunanistan	9.430	32	Estonya	155
16	Polonya	8.020	33	Lihtenştayn	65
17	İspanya	5.615			

Kaynak : [http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_asyappctza&lang=en\(24.12.2015\)](http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_asyappctza&lang=en(24.12.2015))

*Türkiye verileri Eurostat verileri arasında bulunmamaktadır. Yayınlanan bu raporda sıralamaya dahil edilmiştir.

Avrupa Birliği ülkelerinde kabul edilen uluslararası koruma başvuru sayıları değerlendirildiğinde; Türkiye 106 kabul edilen uluslararası koruma başvuru sayısı ile AB

ve EFTA üye ülke sıralamasında yer aldığı ülke sıralamasında 25 inci sırada yer almıştır. (Tablo 8)

Tablo 8: AB ve EFTA Üye Ülkelerinde 2014 Yılında Sığınma Başvurusu Kabul Edilen Yabancılar

S.N.	ÜLKE/YIL	2014	S.N.	ÜLKE/YIL	2014
1	Almanya	40.560	18	Polonya	720
2	İsveç	30.650	19	Macaristan	510
3	İtalya	20.580	20	İrlanda	400
4	İsviçre	15.410	21	Çek Cumhuriyeti	375
5	Fransa	14.815	22	Slovakya	170
6	Hollanda	12.550	23	Lüksemburg	120
7	Birleşik Krallık	10.125	24	Portekiz	110
8	Belçika	8.055	25	Türkiye*	106
9	Bulgaristan	7.000	26	Litvanya	70
10	Danimarka	5.480	27	Slovenya	45
11	Norveç	4.910	28	İrlanda	30
12	Yunanistan	1.970	29	Hırvatistan	25
13	İspanya	1.585	30	Letonya	25
14	Finlandiya	1.270	31	Estonya	20
15	Malta	1.260	32	Lihtenştayn	0
16	Kıbrıs	995	33	Avusturya	-
17	Romanya	740			

Kaynak : [http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_asydcfsta&lang=en\(24.12.2015\)](http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_asydcfsta&lang=en(24.12.2015))

*Türkiye verileri Eurostat verileri arasında bulunmamaktadır. Yayınlanan bu raporda sıralamaya dahil edilmiştir.

Avrupa Birliği ülkelerinde reddedilen uluslararası koruma başvuru sayıları değerlendirildiğinde; Türkiye 749 reddedilen uluslararası koruma başvuru sayısı ile AB ve

EFTA üye ülkelerinin yer aldığı ülke sıralamasında 24 üncü sırada yer almıştır. (Tablo 9)

Tablo 9: AB ve EFTA Üye Ülkelerinde 2014 Yılında Sığınma Başvurusu Reddedilen Yabancılar

S.N.	ÜLKE/YIL	2014	S.N.	ÜLKE/YIL	2014
1	Almanya	56.855	18	Türkiye*	749
2	Fransa	53.685	19	İrlanda	660
3	Birleşik Krallık	15.880	20	Çek Cumhuriyeti	630
4	İtalya	14.600	21	Malta	475
5	Belçika	12.355	22	Bulgaristan	430
6	Yunanistan	11.335	23	Kıbrıs	310
7	İsveç	9.365	24	Hırvatistan	210
8	İsviçre	6.450	25	Portekiz	115
9	Hollanda	6.260	26	Litvanya	110
10	Macaristan	4.935	27	Slovakya	110
11	Norveç	2.770	28	İrlanda	90
12	Danimarka	2.610	29	Letonya	70
13	İspanya	2.035	30	Slovenya	50
14	Polonya	1.980	31	Estonya	35
15	Finlandiya	1.080	32	Lihtenştayn	10
16	Romanya	845	33	Avusturya	-
17	Lüksemburg	765			

Kaynak : [http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_asydcfsta&lang=en\(24.12.2015\)](http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_asydcfsta&lang=en(24.12.2015))

*Türkiye verileri Eurostat verileri arasında bulunmamaktadır. Yayınlanan bu raporda sıralamaya dahil edilmiştir.

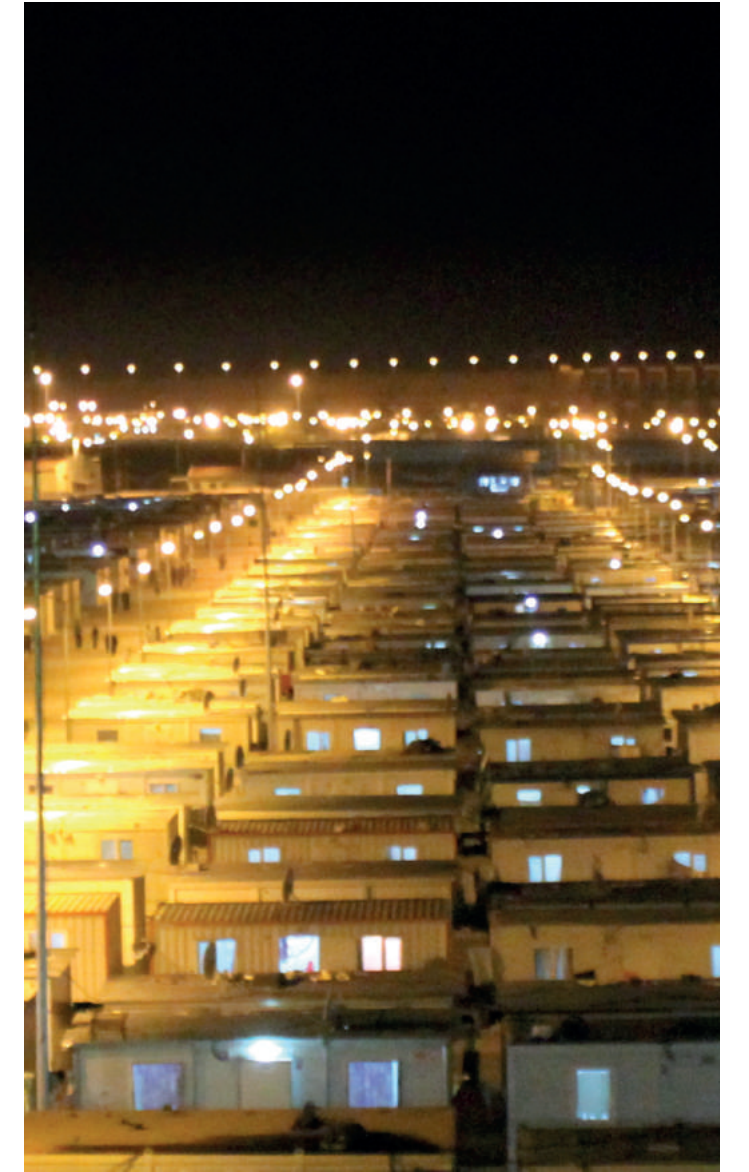
Geçici koruma; bireysel uluslararası koruma başvurusu mekanizmasının etkin bir şekilde uygulanmasının mümkün olamayacağı ölçüde kitlesel göç hareketinin olduğu durumlarda, Bakanlar Kurulu kararı ile yürütülen acil ve geçici bir koruma tedbiridir. Uluslararası hukuk standartlarında; din, mezhep ve etnik köken ayrımı gözetmeksizin açık kapı politikası, geri göndermeme ilkesi ve temel ihtiyaçların karşılanması şekilde üç temel kriter bulunmaktadır.

6458 sayılı Kanununun 91 inci maddesi ile düzenlenen ve ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılara sağlanacak korumayı düzenleyen "Geçici Koruma"ya ilişkin yönetmelik 22 Ekim 2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik ile "Geçici Koruma"nın kapsamı, bu kapsamda değerlendirilecek kişilerin hak ve yükümlülükleri, kayıt süreci, ülkede kalışlarına ilişkin belirleyici kriterler, kişilerin haklarına getirilebilecek kısıtlamalar gibi konular düzenlenmektedir. Söz konusu yönetmelik özellikle Suriyelilerin hak ve yükümlülüklerinin belirlenmesi açısından önem taşımaktadır.

Türkiye uluslararası hukuktan kaynaklanan sorumlulukları çerçevesinde Suriyelilere geçici koruma statüsü vermede, onların temel hizmetlere erişimlerini sağlamakta ve geri gönderilmekten korumaktadır.

Suriye'de yaşanan insani krizin büyümesi sonucunda sınır bölgemizde meydana gelen toplu nüfus hareketleri sonucunda ülkemize girişlerine izin verilmiştir. Giriş yapan Suriyeliler kayıt altına alınmış ve alınmaya devam etmektedir.

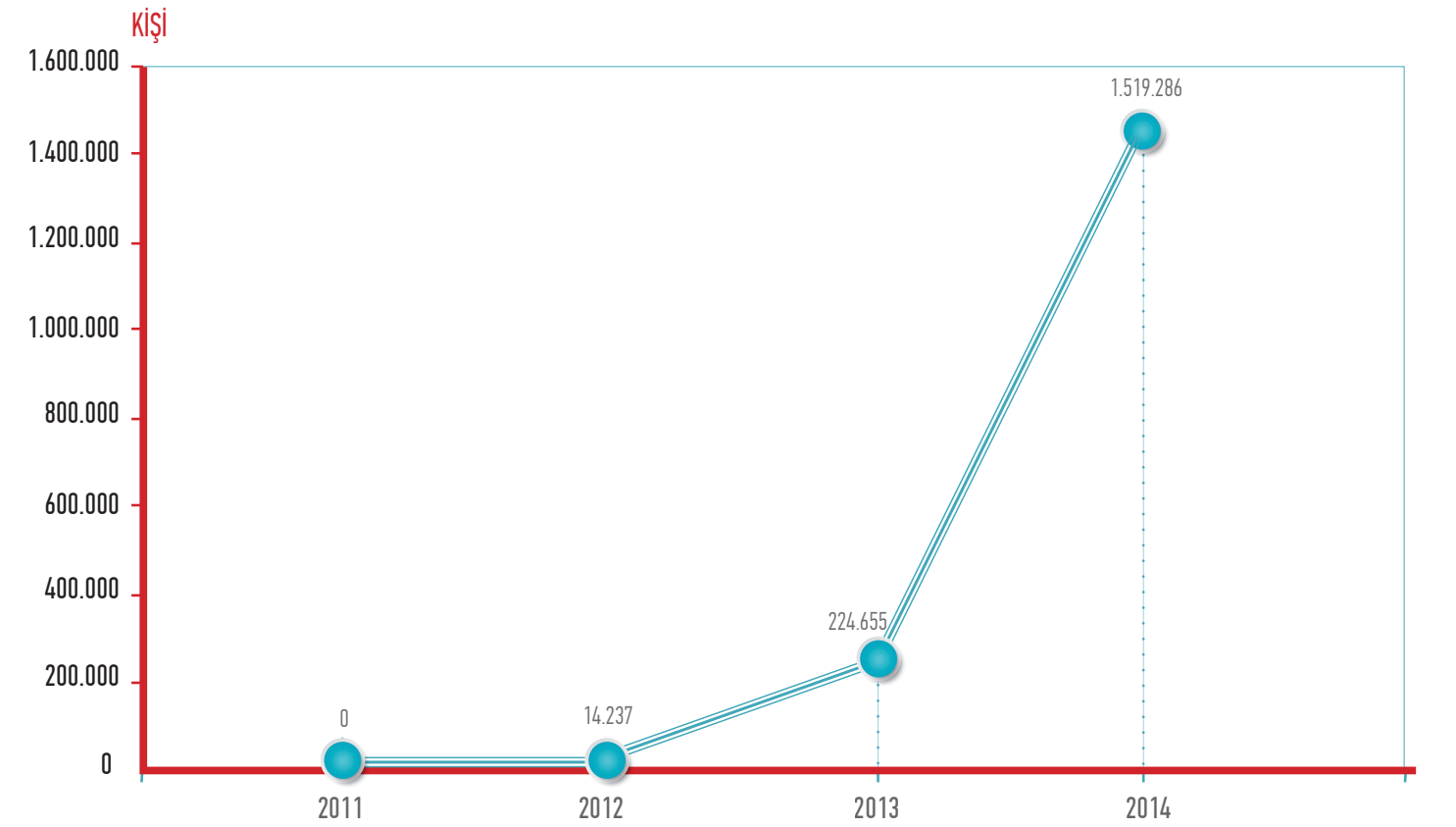

2014 yılı içerisinde 1.294.631 Suriyeli yabancıların kayıtları alınmış ve yılsonu itibariyle geçici koruma altına alınan

Suriyeli vatandaşların biyometrik kayıt sayıları 1.519.286 olmuştur. (Grafik 18)

Grafik 18: Geçici Koruma Altına Alınan Suriye Vatandaşlarına Ait Biyometrik Kayıtlar

Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı tarafından, Suriye'den ülkemize gelenler için geçici barınma merkezleri kurulmuştur. Suriye'den ülkemize yönelik nüfus hareketleri hakkında 31 Aralık 2014 tarihinde AFAD tarafından yayınlanan bilgi notunda; 10 şehirde

(Hatay, Gaziantep, Şanlıurfa, Kilis, Mardin, Kahramanmaraş, Osmaniye, Adıyaman, Adana, Malatya) kurulan geçici barınma merkezlerinde 227.021 Suriyeli yabancıların olduğu belirtilmektedir. (Tablo 10)

Tablo 10: Geçici Barınma Merkezlerindeki Geçici Koruma Altına Alınan Suriyeli Yabancılar

İL	GEÇİCİ BARINMA MERKEZİ	ÇADIR SAYISI	MEVCUT SURİYELİ	İL MEVCUDU
ŞANLIURFA	Ceylanpınar	4.771 Çadır	20.386	80.429
	Akçakale	5.000 Çadır	27.193	
	Harran	2.000 Çadır	14.063	
	Viranşehir	4.100 Çadır	18.787	
GAZİANTEP	İslahiye (1)	1.898 Çadır	10.011	35.847
	İslahiye (2)	78 Çadır	2.333	
	Karkamış	1.686 Çadır	7.687	
	Nizip (1)	1.858 Çadır	10.758	
	Nizip (2)	938 Konteyner	5.058	
KİLİS	Öncüpınar	2.063 Konteyner	13.131	37.369
	Elbeyli Beşiriyiye	3.592 Konteyner	24.238	

İL	GEÇİCİ BARINMA MERKEZİ	ÇADIR SAYISI	MEVCUT SURİYELİ	İL MEVCUDU
HATAY	Altınözü (1)	263 Bölme	1.391	14.978
	Altınözü (2)	622 Çadır	2.605	
	Yayladağı (1)	236 Çadır, 310 Bölme	2.833	
	Yayladağı (2)	510 Çadır	3.023	
	Apaydın	1.181 Konteyner	5.126	
MARDİN	Midyat	1.300 Çadır	2.932	2.932
	Nusaybin	3.270 Bölme	0	
KAHRAMANMARAŞ	Merkez	3.321 Çadır	17.439	17.439
ADANA	Sarıçam	2.162 Çadır	11.109	11.109
ADİYAMAN	Merkez	2.292 Çadır	10.079	10.079
OSMANİYE	Cevdetiye	2.012 Çadır	9.110	9.110
MALATYA	Beydağı	2.083 Konteyner	7.729	7.729
TOPLAM		35.689 Çadır ve Bölme	11.857 Konteyner	227.021
		Toplam: 47.546		

Geçici barınma merkezlerinde 31 Aralık 2014 itibariyle, yürütülen eğitim hizmetleri kapsamında 934 derslikte toplam 68.697 çocuk ve gence eğitim verilmiştir. Sağlık hizmetleri kapsamında 5.854 poliklinik hizmeti gerçek-

leştirilmiştir. Ayrıca kamplarda 31 Aralık 2014 tarihine kadar 40.205 doğum gerçekleşmiş olup toplam gerçekleşen poliklinik hizmeti sayısı 3 milyonu aşmaktadır. (Tablo 11) (Tablo 12)

Tablo 11: Geçici Koruma Altına Alınan Suriyeli Yabancılara Sağlanan Eğitim Hizmetleri

Derslik Sayısı	Öğrenci Sayısı				Öğretmen		Yetişkin Kursları			
	Okul Öncesi	İlkokul	Ortaokul	Lise	Türk	Arap	Devam Eden		Tamamlanan	
							Kurs	Kursiyer	Kurs	Kursiyer
934	6.879	34.869	18.537	8.412	363	2.576	210	11.717	1.273	39.598

Tablo 12: Geçici Koruma Altına Alınan Suriyeli Yabancılara Sağlanan Sağlık Hizmetleri

Sağlık Merkezi	Doktor Sayısı		Geçici Barınma Merkezleri Verileri				Hastane Verileri							
			Poliklinik		Hastaneye Sevk		Poliklinik		Hastanede Yatan		Doğum		Ameliyat	
	Yerli	Yabancı	Günlük	Toplam	Günlük	Toplam	Günlük	Toplam	Günlük	Toplam	Günlük	Toplam	Günlük	Toplam
21	84	20	5.854	3.142.690	1.110	573.559	8.649	3.317.641	618	246.265	101	40.205	275	197.699

Ülkemizde geçici koruma statüsü verilen yabancılara, Sağlık Bakanlığı tarafından birinci basamak koruyucu, tanı ve tedavi edici sağlık hizmetleri kapsamında; ayakta tanı ve tedavi hizmetleri, bağışıklama hizmetleri, bulaşıcı hastalık ve salgın ile mücadele hizmetleri, tüberkülozla mücadele hizmetleri, çevre sağlığı hizmetleri, kadın ve üreme sağlığı hizmetleri, çocuk ve ergen sağlığı hizmetleri verilmektedir. Bu hizmetler, geçici barınma merkezlerinde toplum sağlığı merkezleri tarafından, geçici barınma merkezlerinin dışında ise toplum sağlığı merkezleri ve aile sağlığı merkezleri tarafından gerçekleştirilmektedir.

2014 yılında geçici barınma merkezlerinde, sağlık hizmetleri kapsamında toplam 163.471 aşılama yapılmıştır. Bu aşılama çalışmalarının 33.266'sını bebek izlem sayısı, 22.523'ünü çocuk izlem sayısı, 13.842'sini gebe izlem sayısı oluşturmaktadır. (Tablo 13)

Tablo 13: Geçici Barınma Merkezlerinde Yapılan İzlem ve Aşılama Hizmetleri

Yapılan Hizmet	Başlangıçtan-2012 Yılı Sonuna Kadar	2013	2014
Aşı Sayısı (Toplam)	45.351	182.254	163.471
Bebek İzlem Sayısı	4.573	32.528	33.266
Çocuk İzlem Sayısı	3.831	42.522	22.523
Gebe İzlem Sayısı	4.648	15.912	13.842

Geçici barınma merkezleri dışında, sağlık hizmetleri kapsamında başlangıçtan 2014 yılının Mart ayına kadar toplam 259.023 aşılama, 2014 yılının Nisan ayından Aralık ayının sonuna kadar toplam 237.901 aşılama yapılmıştır. (Tablo 14)

Tablo 14: Geçici Barınma Merkezleri Dışında Sunulan Birinci Basamak Sağlık Hizmetleri

Sunulan Hizmet	Başlangıçtan-Mart 2014	Nisan 2014-Aralık 2014
Muayene Sayısı	108.444	433.850
Toplam Aşı Sayısı	259.023	237.901

3. BÖLÜM

İNSAN TİCARETİ MAĞDURLARINI KORUMA

Türkiye’de insan ticaretine yönelik tartışmaların gündeme gelmesi ve bu alanda politika geliştirilmesi pek çok AB üye ülkesinde olduğu gibi 2000’li yılların başında gerçekleşmiştir.

İnsan ticareti; kadınların, çocukların ve erkeklerin sömürü amacıyla kaçırılması, zorla alıkonulması, zorla çalıştırılması veya istismara uğratılması olarak ifade edilmektedir. Yoksulluk ve daha iyi yaşam isteği, siyasi ve ekonomik alanda kaynak ülkelerde baş gösteren sorunlar, ucuz işgücü ve eğlence sektörüne talep, suçtan elde edile menfaatin yüksek olması, cezaların halen bazı ülkelerde caydırıcılıktan uzak olması gibi nedenlerle tüm dünyada yaygın olarak yaşanmaktadır. Bugün toplumların karşılaştığı en temel insan hakları ihlallerini içeren insan ticareti uluslararası suç faaliyetleri içerisinde, organize suç örgütlerine uyuşturucu ve silah kaçakçılığından sonra en fazla katkı sağlayan türü konumundadır.

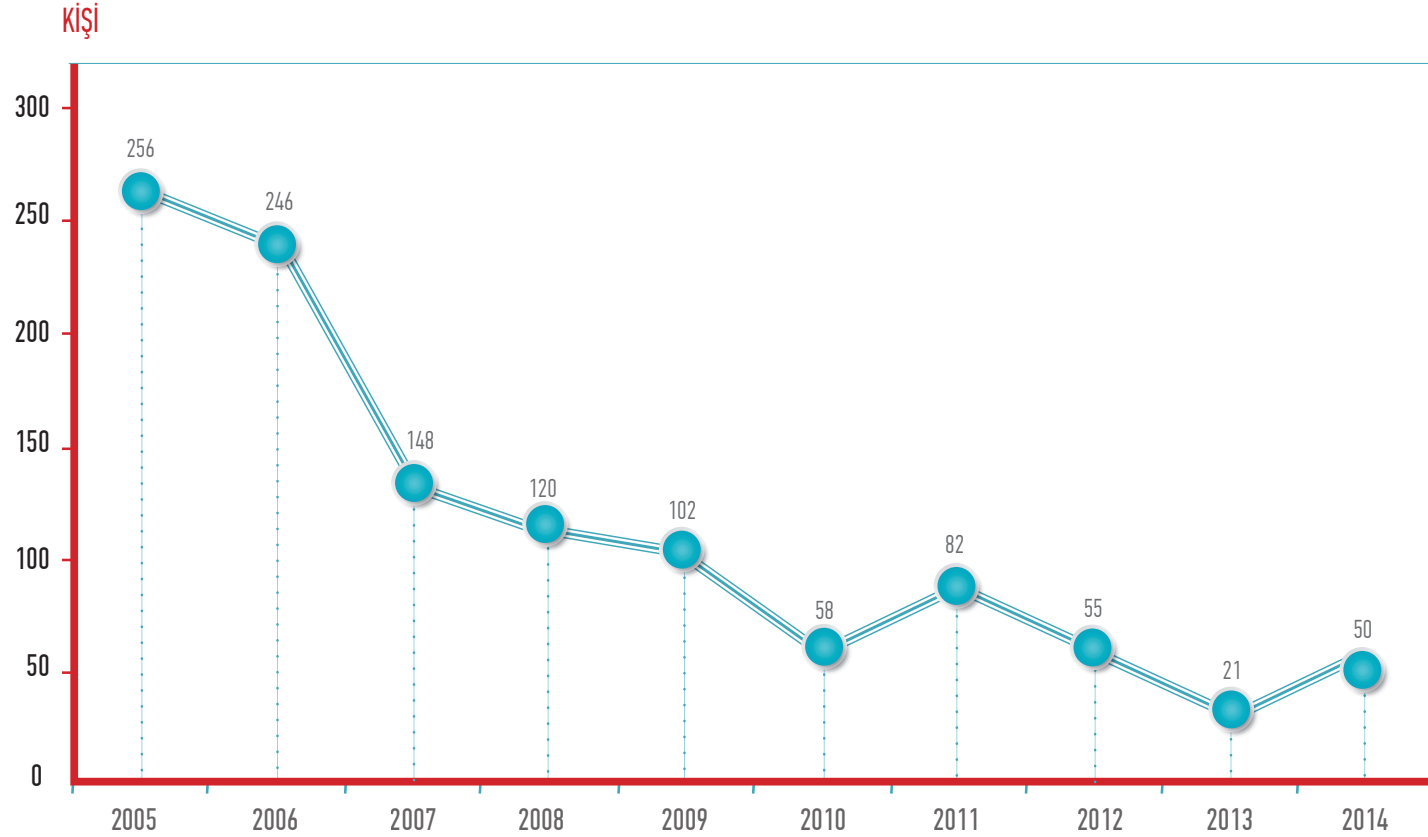
İnsan ticareti kavramı ile göçmen kaçaklığı kavramı birbirinden ayrı tutulması gereken kavramlardır. İnsan ticaretinin gerçekleşmesi için mağdurların zorlanması, kandırılması söz konusuysen, göçmen kaçakçılığında esas olarak göçmenlerin rızası söz konusudur. Göçmen kaçakçılığında yasadışı göçmen ile suç örgütü arasındaki ilişki çoğu zaman sınırın yasadışı yollardan geçilmesi ile sona ermekteyken, insan ticaretinde mağdur ile suç örgütü arasındaki ilişki mağdurun iradesi dışında devam etmektedir. İnsan ticaretinde kişilerin istismarı söz konusuysen, göçmen kaçakçılığında istismar amacı yoktur. Göçmen kaçakçılığı devlet aleyhine işlenen bir suç iken, insan ticareti kişiye karşı işlenen ve ağır insan hakları ihlallerine neden olan bir suçtur. Göçmen kaçakçılığı her zaman sınırı aşan nitelik gösterirken, insan ticaretinin her zaman sınırı aşan özelliği yoktur.

Türkiye’de insan ticaretine yönelik tartışmaların gündeme gelmesi ve bu alanda politika geliştirilmesi pek çok AB üye ülkesinde olduğu gibi 2000’li yılların başında gerçekleşmiştir. Bu kapsamda; Türkiye Cumhuriyeti’nin Palermo Protokolü’ne taraf olmasıyla birlikte insan ticaretiyle mücadele çalışmaları hız kazanmıştır. 6458 sayılı Kanununun 11 Nisan 2013’te yürürlüğe girmesiyle birlikte Göç İdaresi Genel Müdürlüğü bünyesinde İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Dairesi Başkanlığı kurulmuştur.

1. İnsan Ticareti Mağduru Olarak Tespit Edilenler

2014 yılında tespit edilen insan ticareti mağduru sayısı 2013 yılı sonuna kadar tespit edilen mağdur sayısı ise 1.138'dir. Yılına göre %138'lik bir artışla 50 olmuştur. 2005 yılından 2014 (Grafik 19)

Grafik 19: 2005-2014 Yılları Arasında İnsan Ticareti Mağduru Olarak Tespit Edilenler

2005-2014 yılları arasında tespit edilen mağdurların tespit edildiği iller incelendiğinde; İstanbul ili 288 kişi ile ilk sırada, Antalya ili 237 kişi ile ikinci sırada ve Ankara ili 128 kişi ile üçüncü sırada yer almıştır. (Tablo 15)

Tablo 15: 2005-2014 Yılları Arasında İnsan Ticareti Mağduru Olarak Tespit Edilenler (İlk 10 İl)

İL	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	TOPLAM
İSTANBUL	55	28	44	42	48	13	31	14	1	12	288
ANTALYA	55	75	43	20	6	9	6	5	7	11	237
ANKARA	38	24	5	6	6	10	23	11	4	1	128
İZMİR	14	29	14	7	4	5				1	74
TRABZON	7	24	5	12	9	2	3	1			63
MUĞLA	2	11		12	1	1	3	2	3	5	40
AYDIN	13	3	4	2	12	1		1			36
ARTVİN	9	3	3	3	2		4	8	1		33
MERSİN	20	4	3	1		1			1		30
BURSA	4	2	1		1		2		2	8	20
DiĞER	39	43	26	15	13	16	10	13	2	12	189
TOPLAM	256	246	148	120	102	58	82	55	21	50	1.138

2. İnsan Taciri Olarak Tespit Edilenler

2014 yılında insan taciri olarak tespit edilenlerin sayısı 2013 yılına göre % 35'lik bir artışla 81 olmuştur. 2005 yılından 2014 yılı sonuna kadar tespit edilen tacir sayısı ise 2.105'tir. (Grafik 20)

Grafik 20: 2005-2014 Yılları Arasında İnsan Taciri Olarak Tespit Edilenlerin Sayısı

